

ЎЗБЕКИСТОН
1918 йил
21 июндан
ишга бошлаган

СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ
ҚЎМИТАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

№ 285 (20. 852)

1990 йил 13 декабрь, пайшанба

Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида АХБОРОТ

1990 йил 11 декабрь кунин КПСС Марказий Комитетининг Пленумида тушган таклифлар ва мулоҳазалар ҳар томонлама қўриб чиқилиб, муҳокама қилинганидан кейин «Иттифок Шартномасининг концепцияси ва партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида»ги масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Пленум КПСС XXVIII съезди комиссиясининг «Партия органларидаги имтиёзлар тўғрисида»ги ахборотини тинглади. Бу ҳақда комиссия раиси — «Ростсельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори Ю. А. Песков ахборот берди. Муҳокамадан кейин КПСС Мар-

казий Комитети ва Марказий назорат комиссиясининг қарори қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитетининг котиби Г. И. Янаев КПССдан сайланган СССР халқ депутатларининг иши тўғрисида Пленумни хабардор қилди. Фикрлашувни ҳисобга олиб, халқ депутатлари Советларидаги коммунистларнинг фаолияти тўғрисидаги масалани Марказий Комитетнинг навбатдаги Пленумида қўриб чиқиш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг партия молиявий-ҳўжалик фаолияти масалалари комиссиясини тузди

ва КПСС Марказий Комитети комиссиялари маслаҳатчиларини тасдиқлади.

Марказий Комитет Пленуми Е. Е. Соколов ва В. М. Мовсисяннинг Беларуссия ва Арманистон Компартиялари Марказий Комитетларининг биринчи котиблари сифатидаги фаолияти тўхтатилганлиги муносабати билан уларни КПСС Марказий Комитети Сийсий бюросининг аъзолари вазифаларидан озод қилди.

Пленум яширин овоз бериш йўли билан Беларуссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби А. А. Малофеевни ва Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби С. К. Погосияни КПСС Марказий Комитети Сийсий бюросининг аъзолари этиб сайлади.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

Нутқда жумҳурият ҳукумати ва коммунистлар, жумладан, молиявий аҳолини соғломлаштириш юзасидан қўраётган чора-тадбирларнинг баъзи амалий натижаларини айтиб берди. Жамият омон қилиниш учун, боши берк кўчадан чиқиб олиши учун жиқлаштириш керак, лоқал ана шу ҳалти даврда нифоқлар ва иттилофларни тўхтатиш туриши керак, деди нотиқ.

Белоруссия коммунистларининг мутлақ кўпчилиги, аҳолиси ўз келажагини социалистик иттифоқсиз тасаввур қила олмайди, деди Беларуссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби А. А. Малофеев. Жумҳурият Компартиясининг яқинда бўлиб ўтган съезди ҳам жамиятимизни тубдан янгилаш ва жумҳуриятларнинг мустақиллигини бунга асос қилиб олиш кераклигини айтди.

Мушкуллашиб бораётган тағиллик яқин ҳолда омон қилишга интилий кайфиятини келтириб чиқармоқда. Бу — ўзини ўзи ўтаетган даражада айланди. Янгиланган ягона Иттифок қалти сийсий хатога йўл қўймаслик ва Советлар мамлакатининг улуг халқини таҳлика солиб турган тарихий фалокатдан халос этиш имконини беради.

Иттифок Шартномаси имзоланган ваъдани хаддан ташқари хатарлидир. Социалистик йўл тарафдорлари билан мавжуд сийсий тузумни тутатишга интилайтган, Ленин ва Октябрь голярининг кулини кўкка совиришга курашадиган кучлар ўртасида жуда шиддатли кураш давом этмоқда. Кун сайин қизғин туз олаётган бу кураш иттифоқсиз вафторини қилмоқда, одамларни бўғиб қўймоқда. Ҳозир коммунистларнинг янги Иттифок Шартномаси тузилшини таъминлашдан, ўнганга сўлга томон кетишининг олдини олишдан ҳам зарурроқ ва масъулятироқ вазифалари йўқ. Пленум партия ташкилотларини аниқ-равшан йўл-йўриқлар билан қўроллаштириши керак. Бу йўл-йўриқлар уларга иноқлик ва инсоний тинчлик йўлидаги ҳаракатини ташкилотчилари бўлиб қолишларига ёрдам беради.

Пировардида нотиқ Совет Социалистик Россияси бундан буён ҳам янгиланган Иттифокни жиқлаштирувчи ўзақ бўлиб қолади, деб умид билдирди. Барча халқларнинг байналмилал дўстлиги, ҳамжиҳатлиги — қайта қуриш муваффақиятининг, қайта қуришдан қўзланган инсонларнинг мақсадлари рўбга чиқишининг гаровидир.

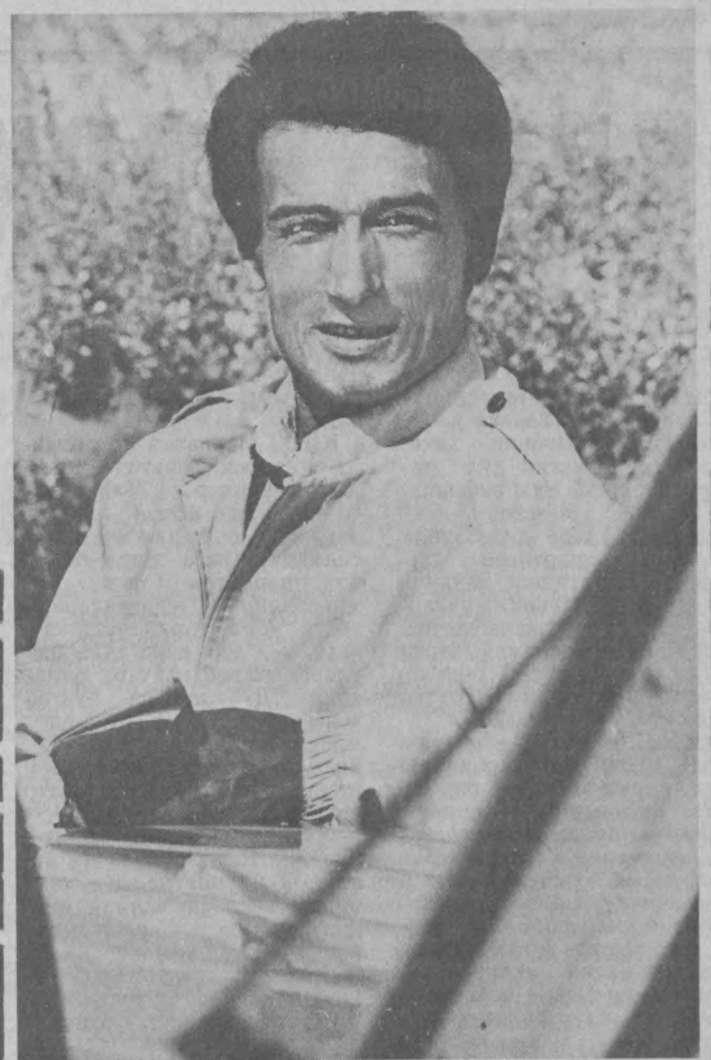
Калининград вилоятининг коммунистларининг иккинчи котиби А. С. Савкин Иттифок Шартномасининг лойиҳасини Пленумда ва Олий Кенгайда, халқ депутатлари съездида муҳокама қилиш учун бемалол асос қилиб олас бўладиган муносиб ҳужжат деб атайди.

У Калининград вилоятини ривожлантириш истиқболлари ҳақидаги мулоҳазаларини баён этиб, фаёқлода ҳарбий-стратегик муҳимлиги макони ва жүрофий-сийсий маъқеи хусусиятларини назарда тутиб, уни бевосита Иттифок бошқарувида бўйсундириш керак, деган фикрини айтди.

Ҳозирги пайтни таҳлил этар экан, нотиқ шундай хулоса чиқарди: бизда партиянинг бирлиги йўқ ва КПСС деб аталаётган нараса унинг томи остидаги турли-туман сийсий субъектларини бирлаштирувчи шартли қисқарта атамидир. Бунга асло йўл қўйиб бўлмайди, КПСС дастури қабул этишни ҳам олтиқ пайсалга солиб бўлмайди ва бунга йўл қўйиб бўлмайди, деди ишонч билан.

У бозор муносабатларига ўтиш масаласида Украина Компартиясининг йўлини таърифлаб, инсонининг имконини борица интиқмоли ҳимоялигини таъминлаш зарурлигига эътибори қаратди.

Ўзбекистон ҳаёти

Йилни яхши яқунлаётганлар

Айни кунларда жумҳуриятимизнинг барча ҳўжаликлариди йилнинг ҳисоб-китоблари чиқарилмоқда. Богот райониди «Богот» давлат ҳўжалиги деҳқонлари бу йилни яхши яқунламоқдалар. Улар 1700 гектар майдондан 7000 тоннадан зёёд шоти ҳосили олдилар. Режадан ташқари етиштирилган шотининг 500 тоннага яқини валютага сотилди.

Ҳўжаликда ижарачилар сафи кенгайиб бормоқда. Бу ерда Яраш Сапаев дастлабки ижарачи бўлди. У ҳўжалик билан беш йилга шартнома тузди. Ижарачи ихтиёрига 4 гектар майдон берилиди. Унинг иялиги — келгуси йили барча майдонларга шоти экиш. Шу мақсадда ўз онласи билан ерларни келгуси йил ҳосилига шай қилиб қўйди.

СУРАТДА: ижарачи Яраш Сапаев.

В. МОЛГАЧЕВ туширган сурат.

ХУШХАБАРЛАР

Манфаатли шартнома

● Урта Осиё темир йўл магистрали меҳнаткашлари билан Афғонистон транспортчилари ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома тузилди.

Шартномада ўзаро манфаатли асосда қуриладиган амалий алоқаларни кенгайтириш кўзда тутилган. Мақсуд шартнома икки мамлакат ўртасида савдо-сотиқни кенгайтиришда муҳим аҳамият касб этибгина қолмай, Афғонистондаги хусусий фирмаларнинг мамлакатимиз ҳудудидан ўтадиган транзит юкларни ҳажминини кўпайтиришга ҳам қодир.

Ижара асосида

● Фарғона вилояти Фрунзе районига Кама автоавтотини кўп юк ортиладиган автобондиларга техник хизмат қўрасиш маркази ишга тушди.

Бу ердаги кенг устаконалар миншайлар «Касали» аниқлайдиган асбоблар билан жиҳозланган. Марказда эҳтиёт қисмлар ҳам етарли. Улар бу ерга бевосита бош қорхонанинг ўзидан келтирилади. Еш жамоа дастлабки кунлардан оқари асосларида ишламоқда.

Гул ва кўкатлар

● Урганчада 27-бонлар богчасининг ошқо

Шифобаҳи мевалар етилди

● Яқинбоғ ўрмон ҳўжалигида наъматак қип-қизил бўлиб етилди. «Еввойи» атроғу меваларини териб олган вақт келди.

Тайёрловчиларнинг кайфияти яхши — бу гал ҳосил мўл бўлди, қуригилган ҳолда канида 60 центнер наъматак ҳосилини тайёрлаш имкони бор.

Июшар-Олеади витамин заводи ана шу мақсуднинг асосий истеъмолчиларидир. Шартномаларга мувофиқ Ўзбекистон шифохоналари ҳам наъматак меваларини олади.

Келажакда ўрмон ҳўжалигида наъматакзорларни барпо этиш кўзда тутилмоқда. Шу мақсадда 25 минг түп кўчат тайёрлаб қўйилди, улар ҳозир ерга қўйилган, бехорода эса икки гектарли тоғ ёнбағирларидаги ерларга ана шу кўчатлар ўтқизилди. Орадан түрт йил ўтган, бу кўчатлар мева бера бошлайди. Наъматак умри узок экинлардан бўлиб орадан 10 йил ўтгандан кейингина кўпроқ мева бера бошлайди.

(ЎзТАГ).

ТАЖРИБАЛАРИНИ ЎРТОҚЛАШДИЛАР

Уш вилояти касабиа уюшмалари кенгашининг вазиллари Фарғонадаги ўз ҳамкасблари ҳузурида меҳмон бўдилар. Касабиа уюшмаси ҳодимлари бир неча кун мобайнида янганча иш шаклларида ўтган Фарғона вилояти касабиа уюшмалари Кенгашининг фаолияти билан танишилди. Ташкилотда ишлаб турган бўлимлар ўрни-ларда фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича бешта доимий комиссия тузилди. Жумҳуриятда илк бор касабиа уюшмалари вилоят Кенгашининг таркиби янги усулда — белгиланган нормалар асосида бевосита делегатлар қоборши йўли билан шакллантирилди. Раис ва унинг ўринбосарлари, комиссия раислари сайлови бевосита овоз бериш йўли билан ўтказилди.

— Ҳамкасбларимиз ўтказган ташкилий қайта қуриш гойат қизилди, — деди Уш вилоят касабиа уюшмалари кенгашининг раиси К. Худойбердиев. — Бу тажрибадан биз ҳам фойдаланамиз.

Қирғизистонлик меҳмонлар Фарғонада меҳнаткашлар ўртасида тарбиявий ишларни тақомиллаштириш, улар манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масалалари қандай ҳал этилаётгани билан ҳам қизиқдилар. Ўзликлар «Трудовая Фергана» касабиа уюшмаси газетасининг фаолияти билан танишилди, касабиа уюшмалари бошланғич ташкилотларида бўдилар.

(ЎзТАГ).

МУНОЗАРАЛАРДАГИ НУТҚЛАР

КПСС Марказий Комитетининг душанба кунин очилган Пленумида Иттифок Шартномасининг концепцияси ва партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги масала юзасидан М. С. Горбачев маърузасидан сўнг кенг мунозара бўлиб ўтди.

ССЖ Иттифок таркибида бўлиш керакми ёки керак эмасми, янги Иттифок Шартномасини имзолаш керакми ёки керак эмасми, деган масала шундай масала бўлиб турибдики, унга бериладиган жавоб ҳозир Латвия сийсий партиялари ва аҳолисини бир-бирига қарама-қарши турган икки кўчага ажратиб юборди, деди Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби А. П. Рубикс мунозарани бошлаб берар экан. Латвия Компартияси ва унинг иттифоқчилари изчиллик билан шартномани имзолашни ёқламоқдалар. Латвия Олий Кенгашидаги кўчичиликни бирлаштирган фракция ССЖдан ажралишга ҳаракат қилмоқда.

Коммунистик партияга, Совет Қурулиш Кўчалари, миллилати латш бўлган кишиларга ашадий ҳуруқларнинг сабаби ҳам мана шунда, деди нотиқ. Ленин ҳайкалларида, Совет Армиясига ва умуман барча совет воқелигига нисбатан аҳшйликнинг авж олиб бораётгани ҳам мана шундан. «Миллат ҳуқуқлари инсон ҳуқуқларидан юқори туради» деган миллилатчилик шiori остида «латшлар Латвияни учун» кураш ана шу кўчаларнинг шiorига айланган қолди. «Мустамлакачиларнинг жўбаб кетиши» асосида Латвиядаги турмуш «яхшиланиш» назариялари ҳам вуқудга келмоқда, бундай кишиларга фуқароликни бермайдиган қонунлар тайёрланмоқда.

Латвия халқ фронтини ҳамда унинг Олий Кенгашидаги фракцияси сийсатига қўйилган кишилар оммавий ахборот воситаларида шафқатсиз алоқий қатагон қилинмоқда, ишдан бўшатилмоқда. Уларнинг теъаратида тоқат қилиб бўлмайдики муҳит вуқудга келтирилмоқда, уларга миллилат душмани деган ном берилмоқда.

Жумҳурият Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби ССЖ Президенти мамлакатнинг бутун ҳудудига, шу жумладан, Совет Латвиясига ҳам ССЖ қонунлари ва Конституциясига риоя этилишини таъминлашга, жумҳурият барча фуқароларининг конституциявий ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилди.

Молдова Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби П. К. Луциский нутқини жумҳуриятдаги ахборот тўғрисида ахборот беришдан бошлади.

Нотиқ Иттифок Шартномасининг лойиҳаси ҳақида гапириб, Молдова коммунистлари Молдова ССЖнинг янгиланган Иттифокда жумҳуриятнинг мустақиллиги ва ҳудудий бутунлиги неғизда қиришини, унда миллий манфаатлар бутун Иттифокнинг манфаатлари билан қўшиб олиб борилиши ва инсон ҳуқуқларига қафолат берилишини ҳаётини муҳим деб ҳисоблаётганликларини таъкидлади.

МКП Марказий Комитетининг биринчи котиби бир қанча таклифларни айтди. Аввало, деди у, Иттифок Шартномаси жумҳуриятлар суверенитети ва бутунлигининг қафолати бўлиши ло-

зим. Шунини кўзда тутиш керакки, янги шартномани ишлаб чиқиш вазифаларининг бир қисмини марказдан жумҳуриятларга топшириш тўғрисида тапирилган пайтда бошланди, ҳозир эса жумҳуриятлар вазифаларининг бир қисмини марказда беришга эътибор қаратилмоқда.

Яна, Иттифок Шартномасидан ташқари, чамаси жумҳуриятнинг марказ билан икки томонлама битими бўлиши лозим. Ҳар бир жумҳуриятнинг ўзига хос жиҳатлари, ўзига хос хусусиятлари бор. Буларни битта Иттифок Шартномасида акс эттириш қийин.

Учинчи жиҳати, жумҳуриятларга ўзаро шартномалар тузишда ёрдам бериш керак, бундай шартномалар ҳозир қизғин имзоланиш палласида. Шу билан бир вақтда Иттифок иттифодий битимини таъйирлаш керак. Иттифок Шартномасининг ўрнига эмас, балки уни мустаҳкамлаш учун ана шундай битимни таъйирлаш лозим. Шундай қилинса, яна бир жиқдй масалани ҳал этиш имконияти пайдо бўлади. Ушбу Иттифокда қиришга жумҳуриятнинг иттилиши учун Иттифок Шартномасининг устуни ва афзал томонлари кўрсатиб берилади.

Ненец округ партия комитетининг (Архангельск вилояти) биринчи котиби Ю. С. Романов вақтин қўлдан бермаслик, турли баҳоналар билан янги Иттифок Шартномасини тузишни пайсалга солмасин тўғрисида гапирди. Шартномада ҳозирги воқеликни — жумҳуриятлар ва мухториятларда мустақилликни интилиши тан олиши мамлакат келажаги масаласини ҳал қилишга оқилона ёндашиш зарурати билан қўшиб олиб борадиган оқилона таъриф топилиши керак.

Буларнинг ҳаммаси, деб таъкидлади нотиқ, иттифодийнинг бозор муносабатларига ўтиши шароитида алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Умумитифок бозорининг қарор топиши ўзоқ Шимол учун ўзига хос хусусиятларга эга. Ушбу минтақа янги вазиятда бир қанча сабабларга кўра кўп жиҳатдан ҳимоясиз бўлиб қолади. Шу сабабли, деб ҳисоблайди нотиқ, олис районларни ривожлантиришнинг давлат йўли билан рағбатлантириш, шу жумладан, махсус молия фондида ташкил этиш йўли билан рағбатлантириш зарур.

Нотиқ сўнгра жамиятда ва партияда юз берган вазиятни таҳлил қилиб, ҳозирги ишқалликларнинг сабаби кўп жиҳатдан ишларнинг аҳолига ўз вақтида баҳо берилмаганлигиди, принципал тусдаги катта хатоларга йўл қўйилганлигиди эканлигини таъкидлади.

Кўп марта таклиф этилганига қарамай, олдинги раҳбарларнинг фаолиятига ҳолис сийсий баҳо берилмади, имтиёзлар тақдирини тўғрисида ишонарли ахборотнинг йўқлиги муносабати билан коммунистларнинг қаттиқ баҳо беришларига баҳоналар бартараф этилмади, бу эса коммунистлар орасида иҳлоснинг қайтиши сабаб бўлди. Аммо бошқа томонини ҳам кўриш керак: ҳозирги пайтда мураккаб вазият коммунистлардан жиқлашганига, аниқ принципал мавқеда туришга, тўхтатилганларга интилишнинг вуқудга келтирмоқда. Партиясизлар ҳам партия комитетларига тез-тез

мурожаат қилмоқдалар, КПССни чинакам ошқоралик, рўй-ростлик, фикрлар хилма-хиллигини, турлича ўйлашни ҳурмат қилишга ҳаракат қилаётган ташкилот деб ҳисобламоқдалар. Одамлар ҳозирнинг ўзидаёқ натижаларни кўтормоқдалар. Партиянинг обрўсининг ҳаёт ўртага қўйган саволларга ишонарли жавоб қайтариш қобилиятига боғлиқ бўлади, деди пировардида нотиқ.

Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотини Бош сийсий бошқармасининг бошчилиги Н. И. Шляга Иттифок Шартномасининг роли ва аҳамиятига беришган иқбоний баҳоларга тўла қўйилишининг айтиб, унинг бутун маъмулий давлатнинг ССЖ Қурулиш Кўчалари, мамлакатнинг миллий ҳавфсизлигини ва мудофаа қобилиятини қабиланг муҳим давлат маъсасаларига бевосита тааллуқли эканлигини таъкидлади. Бундай боғлиқликнинг икки жиҳати мавжуд.

Бош сийсий бошқарма бошлиғи Армия ва Флот шахсий состави орасидаги партия ташкилотларида Иттифок Шартномасининг лойиҳаси умуман қўйлаб-қувватланаётганлигини маълум қилди. Айни бир вақтда уни имзолаш кечиктирилишига йўл қўйиб бўлмайди, Иттифок Шартномасини танқид қилиш, намчиликларига қарамай, тарихнинг мураккаб синовларига, шу жумладан, Улуг Ватан уруши ҳам синовга бардош берган Иттифокимизни барбод қилиш йўлини ўтказаетган кишиларга қўл келадиган, деган фикр айтилди.

Қўшинларнинг раҳбар составидигана эмас, аскарларнинг ҳам, матросларнинг ҳам онгиди мана шундай фикр устуни бўлиб турибди. Бунини ССЖ Қурулиш Кўчалари, давлат ҳавфсизлиги комитети ва Ички ишлар вазирлиги қўшинлари киши ва ўрта бугун командирларнинг яқинда бўлиб ўтган Бутуниттифок кенгаши қатнашчилари ҳам тасдиқлади.

Иттифок Шартномасининг тақдирини — давлат мудофааси тақдирини, уни қурул билан ишонарли ҳимоя қилиш қафолатидир. Бир қанча иттифокдош жумҳуриятларнинг ҳокимият органлари эса, деб давом этди нотиқ, Қурулиш Кўчалари барбод қилишга қаратилган ноҳуш ишда ўзаро муносабатлашмоқдалар.

Нотиқ XXVIII съездининг партия ҳарбий сийсати масалаларига доир қарорини қандай бажарилаётганлигини жиқдй таҳлил қилишнинг барча босқичдаги партия комитетларига таклиф этиб, мурожаат қилди.

Ҳозир ҳаётдан ҳам қимматлироқ нараса тарих мезонига қўйилган, деди Естония Компартияси Калинин район комитети (Таллин)нинг биринчи котиби Л. Э. Ануус. Октябрнинг тарихий ғалабаларини тутатишга, совет социалистик давлатининг яхшилигини ва бирлигини барбод қилишга қаратилган реал хавф яққол бўлиб қолди. Шу сабабли Естония коммунистлари, Естониядаги юзлаб ва юз минглаб кишилар Марказий Комитетимизнинг Пленумидан қаёққа қараб юриш керак? Бўлажак фалокатга оғиб кетишни тўхтатиш қилиш учун партия қандай чоралар қўриши керак, деган асосий саволга аниқ ва равшан жавобни сабрсизлик билан кутмоқдалар.

Навобин биз қисман маърузадан олдик, энг муҳими

КПСС Марказий Комитетининг пленумида

(Давоми. Боши биринчи бетда.)

Иттифок Шартномасининг лойиҳаси теваракдаги мунозара афкор омманинг ҳақиқатда социалистик йўл тарғабдорлари ва муҳолифларига ажралиб кетганини тасдиқлайди, деб ҳисоблайди РСФСР Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби **А. Н. Ильин**. Кучларнинг бўлиниши жараёнига содир бўлиб қолмай, барча гайрисоциалистик кучлар ҳужумининг қудрати ортиб бормоқда.

СССРнинг бўлиб юбориш ва КПССни тор-мор қилиш учун кураш чизиги бир-бирига қўшилиди. Нотиқнинг фикрича, бунда жамиятдаги жараёнларни интимиқий-синфий таҳлил этишдан воз кечган айрим партия раҳбарларининг ҳам айби бор. Барча поғоналарда қутиб туриш, принципсизлик қилиб чекиниш ва ён бериш ҳолатлари ҳали ҳам устун бўлиб турибди.

Кўп жиҳатдан калтабин миллий сиёсат оқибатида Совет Иттифоқининг иқтисодий базисига путур етди. Сиёсий товламачилар бундан фойдаланиб қолдилар. Марказий ҳисоб комитетининг жуда ташвишли хабарларига қараганда, бундан бутун халқ зарар кўрди. Нотиқ ўз муҳолифларининг далилларини рад қилиб, совет кишиларининг 73 фоизи Совет Иттифоқини сақлаб қолиш зарур, деб ҳисоблаётганини таъкидлади.

Ҳойлардаги коммунистлар совет кишиларининг йўлдан озинишга йўл қўймаслик учун жиддий иш олиб боришлари керак. Россия янгилашган Иттифокда тенг жумҳуриятларнинг бири бўлиши керак. РСФСР Компартияси ҳам шу фикрда қатъий турибди. Байналмилал тарбия партиясининг энг устун соҳалари қаторига чиқмоқда, бундан ташқари унинг марказини меҳнат жамоаларига қўйиш лозим.

Партия ўз сафларида тартиб ўрнатиб, ўзининг салмоқли сўзини айтганда ва сиёсий курашга қиршидашган пайт келди. Бизнинг бундан ортиқ чекинишга ҳаққимиз йўқ, бундай чекинаверасек, халқ бизни кеҳирмайди.

Озарбайжон давлат дорилфунунининг кафедра мудири **М. Ф. Меликова** қўйидагиларни таъкидлади: Пленум муҳомадасига қўйилган масаланинг тақдиримиз учун нақадар аҳамиятли эканини сўз билан ифода қилиш қийин. Бу ўринда гап Иттифокимизнинг бўлиши ёки бўлмаслиги ҳақида бормоқда. Ҳозирнинг ўзида, янги шартнома лойиҳаси матбуотда эълон қилинганда кейин ўтган қисқа вақт ичида у ҳар хил тарзда идрок этилаётганини кўриб турибди. Жумҳуриятимиз жамоатчилигини лойиҳанинг у ёки бу қондалари ҳуосида жуда хилма-хил фикрларни айтса ҳам, асосий масалада ақидилик кўрсатмоқда — Озарбайжон ўзи учун муҳим бўлган бир қанча шартларга риоя этилган тақдирдагина янги Иттифокқа кириши мумкин.

Биринчи ва энг муҳим шарт шунки, Озарбайжон жумҳурияти арман миллатчилирининг босқинчилик муҳодалари ҳамда армани жангарилари беэрилик тузилмаларининг Озарбайжон тинч аҳолисига ҳужумлари тўхта-тилиши ва бундан буён уларнинг олди олиниши учун ишончли қарорлар қабул қилинишига амин бўлиш керак. Бу — жумҳуриятимиз ҳаёсиёсалигини таъминлашнинг ҳаётий зарурати.

Ина, — деди Озарбайжон жумҳурияти Иттифокқа кириш оқоли ўз суверенитетини, сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини рўёбга чиқаришнинг пишқ-пухта қарорларига эга бўлишига ишонадиган бўлишимиз лозим.

Жумҳуриятларро муносабатларининг таркиб топган тажрибаси Иттифокқа фавақулда ваколатларини бериб қўйиш мақбул эмас, деб ҳисоблаш, ники тоифадаги ваколатлар, жумҳуриятларнинг ваколатлари ва биргаликда бошқариладиган ваколатлар бўлиши мумкинлигини таъ олиш талабини ўртага қўйди.

Шартнома лойиҳасида шартнома қатнашчилари ҳар бир халқнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўзини ўзи идора қилиш, ўз тараққиётининг барча масалаларини мустақил ҳал этишдан иборат дахлсиз ҳуқуқини тан оладилар, деб белгиланган. Биз бу ҳуқуқни шак-шубҳасиз ҳуқуқ деб тан олиш билан бирга уни мутлоқлаштириб қўйиш ярамайди, деб ҳисоблаймиз. Нотиқнинг фикрича, шартнома матни устида ҳали анча ишланиши лозим, чунки у мамлакатда вуқудда келган вазиятга ва мамлакат ичкарисидagi суверен давлатларнинг муносабатларига мувофиқ эмас.

Москпадаги «Мосавто-транс» тармоқларро ишлаб чиқариш-транспорт бирлашмасига қарашли автомобил йўл қўйишнинг ҳайдовчи қоригадари **И. Н. Фоминга** сўз берилди.

У КПСС раҳбариятининг кейинги вақтда миллатларро муносабат масалаларидаги нуқтаи назарини танқид қилиб, бир қанча жумҳуриятларда ошқорла миллатчи кучлар ҳокимияти тепасига чиқиб

олганини айтди. Улар гуноҳсиз кишиларнинг қон ва андшасизларча бўҳтон эвазига ҳокимият тепасига чиқиб олдилар.

КПСС Марказий Комитетининг аъзоси сифатида мендан ишчилар Тбилисидаги қотиллик асосий айбдорлар шун пайтгача нега айтилмади, нега ҳуқуқ-тартибот идоралари, Совет Армиясининг жангчиларини лойга қорштириб ташладилар? — деб сўраганлариди уларга жавоб қайтара олма-ялган. Дубоссарида бўлган воқеалар учун эса Кишинев милициясини, агар ўша икки-оламчи милиция деб аташ мумкин бўлса, ҳатто қоний ҳам қўймадилар.

Хўш, келажакимиз қандай бўлади? Келгусида бизга айрим жумҳуриятларда халқ билан масалатлашмай, пинҳона тарзда социализмдан воз кечилганини энг юксак поғонада қонунлаштириб қўйишни тақлиф этмоқдалар.

Нотиқ сўзининг охирида давлатимизни бошқаришнинг Президент системасига ўтишни қўллаб-қувватлади. Ишчилар бу ўзгаришлар расмий таъминоти қилинмаслигига, балки қатъий, ишчи ва айни вақтда халқчи раҳбарлики йўлга қўйишга олиб боришга умид қилдилар, шундай қилмасек, биз ич-ичимиздан кеҳираётган инқирозни бартараф қила олма-йми, деди у.

Пленумга келган жумҳурият делегацияси, деди Литва Компартияси (КПСС) Марказий Комитетининг биринчи котиби **М. М. Буржаквичос**, Литва коммунистларидан, аҳолининг 80 минг кишилик мингити қатнашчиларидан ва тараққиётларро жамоат тақшилотларидан Совет Иттифоқининг ахилитининг қатъий билан кескин ҳимоя қилиш нақазини олган. Литва ва ССЖ аҳолисининг амалий қайриятдаги қисми Литва янги Иттифок Шартномасини имзолаши ва Литванинг янгилашган совет федерацияси таркибидан ривожланиши тарафдоридир. Совет Иттифокни доирасида яшаб келина-ётган 50 йил мобайнида барча иттифокдош совет жумҳуриятлари билан хилма-хил иқтисодий, илмий ва маданий алоқалар болганга.

Ҳозир Литванинг меҳнат-каш халқи гуғуғулали даврини бошдан кеҳирмоқда. Бу ерда демократик турмуш нормалари ва қондалари, ошқоралик, инсон ҳуқуқлари ва шани қўлоб оёқсиз қилин-моқда, аслида сиёсий сабаблар билан касб эгаллини тақийлаш жорий этилди. Раҳбарият ўтказаятган сиёсат битта, бош мақсадга — Литва ССЖни Совет Итти-фокни таркибидан қўйиб олишга, миллий буржуазия, «пин-хои иқтисодиёт» арбоблари ҳокимиятини тиклашга бўй-сундирилган. Фашистларро тақшилотлар бемалоҳ ҳара-кат қилиб, коммунистларга, русларга ва Совет Армиясига қарши «муқаддас» уруш-га даъват қилмоқдалар. ССЖ Қуролли Кучларининг қисмлари, совет офицерларининг оилалари қарши и-воғарликлар тўхтатилапти.

Иттифокдан ажралиб қол-ган тақдирда жумҳурият иқ-тисодиёти нормал ишлаб ол-маслигини тақриб қўрсат-ди, деди сўзини давом этти-риш нотиқ.

Жумҳуриятда совет ко-нуңлари амал қилмаётгани-ли, Литва парламенти ва ҳу-кумати собиқ буржуа дав-лати намунаси асосида дав-лат ва ҳуқуқни муҳофаза этиш идораларини тўзатишга Литва аҳолисини ташвишга солмоқда, деди нотиқ. ССЖ халқ депутатлари III съез-дининг Литва масаласига оид қарори бажарилмаётгани-дан одамлар ғазабга келмо-қдалар. Улар жумҳурият ҳу-дудига Литва ССЖ Консти-туциясининг амал қилиши қайтадан тикланишини та-лаб қилмоқдалар. ССЖ Олий Кенгаши бу масала юзасидан қатъийроқ ҳара-кат қилиш мумкин эди.

«Совет Туркменистони» колхоз-агрофирмасынинг раи-си **М. Солиев** адибнинг бун-дан икки-уч йил илгари айт-ган бир фикрини келтирди: «Янги завоқлар қуриш, иш-лаб чиқаришда янги-янги ўқуқларга эришиш, моддий соҳада қўлгина муваффақ-иятлари қўлга қиритиш мум-кин, бирок халқларимизнинг ички бирлигиде бир марта бузилган нарсани қайта тик-лаш гоат қийиндир». Биз бунга эътибор бермадик, ана шу оддий, аммо башоратли сўзларнинг моҳияти тўғриси-да чуқур ўйлаб қўрмадик, жумҳуриятлар, турли мил-лат кишилари ўртасидаги муста-ҳкам ва ажралмас бўлиб қу-ринган дўстликка путур ети-шига йўл қўйдик.

Нотиқ сўнра ўз халқи бо-шига қийинчилик тушган пайтларда бошқа қардош жумҳуриятлардан дўстлар ёрдамга келганлиги тўғриси-да қўлгина мисоллар келтир-ди. 1948 йилги эзилла ту-файли вайрон бўлган ғўзал Ашхободимиз барча қардош халқларнинг куч-ғайрати бил-лан қайта тикланмадим, ахир, — деб хотиб қилди у.

Мен ва юртдошларим яно-на қудратли Иттифоксиз

сиқлари ва маҳсулот этна-сиз бериш барбод этилаёт-ганлиги билан ҳеч қандай боғлиқ эмас. Иттифок ичка-рисида муҳолифликнинг да-вом этиши умумий таназзул-га олиб келади. Бизни пой-мол этишди, яқсон қилиш-ди, шармандали ҳўқуқсизлик-ка, қашшоқликка дучор эти-шди.

Янги Иттифок Шартномаси-ни тузишни яна қўзишга ури-нини рад этмаган, ССЖ Иттифокда таркиб топган муносабатлар тузилишини тубдан ислоҳ қилмай туриб, бизларни қамраб олган му-аммолар ва қийинчиликлар-ни бартараф этиб бўлмайди, албатта.

Умуман олганда Иттифок Шартномасининг эълон қи-лингн лойиҳаси бизни асо-сан қониқтирди.

КПССни барбод этишни режалаштирганлар яна бир бор янгилашдилар: партия бардош берди, — деди ССЖ Олий Кенгаши Миллатлар Кенгаши Раисининг ўринбо-сари **Б. И. Олейник**. Аммо у яхши таъминланган му-дофа ҳисобига эмас, балки ўз организмнинг ҳаётий қоби-ляти, қўйи аъеяларининг янги кучлар деб аталмиш қуқларнинг гоат ашадий ва ошқора таъйикига стихияли, қўнчага онгли қаршилик қуратиши туфайли бунга эришди.

Эндилликда оппозиция сиё-сий ғаламислиқдан сурбет-ларча ҳақоратларни ишла-тишга ўтмоқда. Бунинг бизнинг муҳолифларимиз ҳам кут-маган эдилар. Муҳолифларимиз қисман ўз мақсадларига эришдилар, чунки ўз эти-қонли ўзгаришувчилар ва қўрқоқлар, шунчаки тор биқилар кишилар ҳамда асаби бўлган ва мана шундай тўс-тўлоқларда партиянинг бардош бера олиш қоби-ляти ишончини йўқотган ко-мунистлар ҳам бор.

Тасқор айтмакчи, ҳамма-ни бир хил месон билан ўл-чаб бўлмайди. Саросимга ту-шиб келинганларнинг қў-лчилиги партияга қайтишга аминман ва улар ҳозиринг ўздаёқ қайтмоқдалар. Бироқ онгли равишда этиқонлиги ўзгаришчиларнинг, айниқ-са яқинидада партия номи-дан бизларни қай тариха ле-нинча илашга ўргатиб, энди-ликда эса худди ана шундай шукратпараслик билан КПССни қоралаётган ва Илйичнинг брозидан, гранит-дан ва мармардан ишланган ҳайкалларини олиб ташлаш-га рози бўлаётган раҳбар бўйналларда ишлаган қодим-ларнинг қисмати ачинарли бўлади, деди нотиқ.

Партия таъинлиқдан қамроқ талофотлар билан қиқши-ли мумкинми? Агар партия академикси ва олиёй ўқув юртиларида қамланган илмий қуқларни ҳисобга оладиган бўлсак, — бу таъинлиқдан қи-қиш мумкин бўлибгина қол-май, балки қиқши зарур-дир.

Коммунистларнинг энг асо-сий вазифаси — жумҳурият-ларга ваколатларни афсона-вий марказ туғфа қилмаёт-ганлигини, балки мустақил жумҳуриятлар уларнинг ў-ларга ташкил этган мувофиқ-лаштирувчи тузилмага баъзи ваколатларни бераётганли-ларини жамоатчиликка ба-тафсил, тўғри ва ошқора айт-тишдан иборат. Биз жамоат-чиликни шошма-шошарлик-дан оғоҳлантиришимиз зарур. Чунки сохта демократлар, уларнинг ўзлари даъво қил-ганларидек, халқ манфаати-ни эмас, балки шахсий ҳо-кимият манфаатини қўлаб иш қўрмоқдалар. Шундай қилинганда жамоатчилик-нинг барча муҳолифлари а-бгор бўладилар.

Айни Компартия миллий масала юзасидан ўз маъке-ни аниқ белгилаб олиши ва энг аввало биз барча халқлар муносабатда бўлишимиз тўғри-сида ўйлаб қўрайлик. Ана шу раҳбарлар қандай шарт-номани имзолайдилар? Агар улар шартномани имзола-мас, нима қиламиз? Бизда ма-на шу саволларга жавоблар борми?

Сўнги фикр. Биз албатта ҳужумга ўтишимиз зарур. Бироқ биз ҳужумга ўтиш-дан олдин жуда чуқур ўй-лаб қўришимиз даркор. Биз сиёсий партия миллатларро танглик шариотига, ана шу партия ҳокимияти қўлдан бераётган, эртага у ақала-вий қилиши мумкин бўлган шариотда қандай ҳужум қи-лиши кераклиги тўғрисида ўйлаб қўришимиз лозим.

Партияга танқид ёғдири-лаётганлигини аққол қўриб туришимиз, деди «Азовмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси-нинг электор пайвандчиси **В. А. Гайворонский**. Хўш, соғлом танқидни рад этма-ган ҳолда биз нимапарни қў-раймиз? Биринчидан, тан-қид иқдорларни қўнчага ру-ҳияти унчалик барқарор бў-лмаган, бир қўл билан КПСС шанига баландпарвоз айб-номалар ёзаётган, иккинчи қўл билан эса усталимизни қўриб олаётган сиёсий гў-дақлардир. Иккинчидан, сиё-сий етакчилар биз учун энг муҳим халқ фаровонлиги ва адолатдир, деб ишонтирмоқ-далар, лекин бу уларнинг ян-ги сиёсий партиялар тузиш-ларига ҳалақат берамапти. Учинчидан, муҳолифларимиз ўзларининг сиёсий ўйла-рида муттасил КПСС раҳ-барларининг номларидан ўз мақсадлари йўлида фой-даланмоқдалар. Энди эса бир нарсга тўғрисида ўйлаб қў-райлик: Биз бу ерда, Марка-

жиҳатдан янги даражага олиб чиқишга қодирлар.

Нотиқ вилот партия та-ш-килоти ишда қайта қилиниш қандай бораётганини тўғри-сида гапириб, унинг моҳия-ти — сиёсий ишнинг янги усул-ларини ўзлаштиришдан ибор-ат эканлигини таъкидлади. Бу эса умуман вилотнинг меҳнат ва турмуш маромига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Айниқса, бозор муносабатла-ри ўзлаштирилиши муноса-бати билан ҳўжалик, идора этиш вазифаларидан воз ке-чилиётганлигини, сиёсий ўзи-ларга ўтилаётганлигини ко-мунистларнинг иқтисодиётни ривожлантириш масъулият-дан ўзларини четта олиш учун ҳақона деб бўлмайди. Иқтисодиётдан ўзини четта ол-маслик, балки унда ўзимиз-нинг иштирок этишимиз шаклларииниға ўзгариши-симиз керак.

Жамиятда қатъий ўзгари-ришлар қилиш кераклиги ҳа-қидаги Президент тақлиф эт-ган концепцияни одамлар ас-тойдил тушуниб қабул қил-моқдалар ва қўллаб-қувват-ламоқдалар.

Иттифок шартномаси зар-рур, унга муқобил шартнома йўқ, деб таъкидлади Бухоро партия ташкилотининг раҳба-ри. Бозор иқтисодиётига ўтиш чоғида жумҳурият ижтимоий соҳасининг дастлабки дара-жаси кескин орқда эканлиги Ўзбекистонни оғир аҳволга солиб қўйди. Шу муносабат билан мақкур муаммони ҳал этишнинг махсус воситалари тўғрисида ўйлаб қўриш ва уларни ишлаб чиқиш лозим.

«Газ» ишлаб чиқариш бир-лашмасининг Нижегороддаги автомобил заводи темирчи-си **Н. П. Кустарев** қорхона жа-бонларини, унинг таркибий қисмларига фақат арифметик нуқтаи назардан ёндашмоқ-нида. Бу эса миллий ҳис-туй-ғуга, қадр-қийматга оғир бот-моқда, одамларни ҳафа қил-моқда.

Шу муносабат билан КПСС Марказий Комитети ва РСФСР Компартияси Марказий Комитети Россия декларациясининг 9-банди юзасидан аниқ фикр билди-риш мақсадга мувофиқ, деб ўйлайман. Этан, деярли барча миллий-хўдудий тузил-малардан РСФСР халқ де-путатлари декларациядан а-на шу бандига қарши овоз берган эдилар. Ушбу банд-ларнинг арифметик қўнчили-ков билан қабул қилинган-лиги мухториятларнинг ў-ларнинг мустақил деб эълон қилишлари қуайишига са-баб бўлди.

Биз нима қилишимиз ке-рак бўлади? Кам соғли халқ-ларини қим ҳимоя қилди? Уларнинг ҳўқуқлари ва э-ркинликларига қим қаролат беради? Бизнинг назаримиз-да, Иттифок Шартномасини иттифокдош жумҳуриятлар ҳам, миллий-хўдудий тузил-малар ҳам, бутунги кунда ўз конституциясига эга бўлган халқларнинг вакиллари ҳам имзоласалар, бу ишни Итти-фок Шартномаси орқали марказ амалга ошириши ло-зим бўлади.

Биз ҳаммамиз, деди Харь-ков ҳўқуқшунослиги олий ҳо-кимияти ректори **В. Я. Тапий**, — Иттифок шартномаси, И-ттифок давлати тарафдорли-ми ҳал бўлади деган ҳо ҳа-ёлга бормаслик керак, деб оғоҳлантирди. Қабул қилин-ган қонунлар ҳозирнинг ўзи-даёқ амал қилмапти, эълон қилинган принципалар эса, амалга оширилмапти, деб таъкидлади у. Қонунларни амалга ошириш воситаси таъминланмас, бундан бу-ёнги қабул қиладиган қонун-ларимизнинг тақдирини ҳам шундай бўлади.

Нотиқ ўз нутқининг қатта-гина қисмини Тоғли Қора-ғўқ мухтор жумҳуриятдаги вазиятни таҳлил қилишга ва ундан қиқш йўлларини из-лашга бағишлади. У, жумла-дан, у ерда партия тузил-малар обрўсини қўтаришни, аҳволни барқарорлаштириш-да фаол қатнашиш учун ко-мунистларни сафарбар этиш-ни тақлиф қилди.

Меҳнат ва ижтимоий муно-сабатлар академикси кафе-драссининг мудири **А. А. Сер-геевга** сўз берилди. Давла-тимиз умуман ниҳонда оғир таназзулга дучор бўлганли-гининг асл сабаби, деди у, қайта қўриш бошланишида эълон қилинган унинг ижти-моий базаси алмаштирилган-лигиде, деб ҳисоблайман. Меҳнатчилар, ишчилар синди, жамоа ва давлат ҳў-жаликлари деҳқонлари, меҳ-наткаш зиёлилар ўрнига Ва-танимизнинг ҳусусий тадбир-корлари кўп жиҳатдан ана шундай базага айланиб қо-лишмоқдалар, улар ишобиш си-фатида — ғарб сармоясининг гумаштаси сифатида иш олиб бормоқда. Марксизм клас-сикларининг асарларида ҳам-ма вақт майда буржуазия деб атаб келинган, янгитдан пай-до бўлаётган ўрта синф — ҳусусий ширкатчилар, майда мулк эгалари ва бошқалар ҳам шу жумлага қиради.

Мен давлат раҳбарияти-нинг Иттифок шартномасини тузиш юзасидан сарфлаётган барча куч-ғайратларини пар-тияга қўллаб-қувватлаши ке-раклигига ҳеч қандай шубҳа қилмайман. Айни вақтда биз ўзимизга шу ҳақда ҳисоб бе-иришимиз керакки, янгилан-ган Иттифок деб аталмиш Иттифок тахталари темир халқалар билан эмас, балки нозик симлар билан болган-дан, жарлик устида осилиб турган ёғоч қўриқини эсла-

йи Комитет Пленумида му-ҳолифларимизнинг қўнгила-ди фикрларини давом этти-рмаймизми?

Нотиқ Иттифок шартнома-сини тазорқ қабул қилиниши зарурлигига шубҳа қилмаган бўлади унинг матнини ўзи-ла кесил ишлаб чиқиш керакли-гини айтди. Лойиҳа муҳока-масининг ўзи мамлакатимиз-даги ҳар бир кишига КПСС социалистик Ватан тақдирини учун қанчалик масъул экан-лигини қўрсатиб турибди. Бу-тунги кунда даъватларга чек қўйиб, ҳарақат қилиш керак.

Мақсидда раислик қилув-чи КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ўринбо-сари **В. А. Ивашко** бутун ССЖИда дастлабки мухтор округлар ташкил этилган қу-га 60 йил тўнганлиги тўғ-рисидаги хатни қўиб эшит-тирди. Ўйлайманки, Марка-зий Комитет Пленуми қат-нашчилари номидан округ-ларнинг аҳолисини ана шу воқеа билан табриқласек бў-лади, деди у. 1930 йилнинг 10 декабрида қорйқлар, тай-мир (долган-неңеңлар), ост-қай-воғул (ханти-мансиелар) че-кайта номланган, чуқотка, эңеңлар, амал неңеңлари миллий округлари ташкил этилган эди. У ерда яшовчи ўртоқларни мана шу юбилей билан табриқлаймиз, уларга сикҳат-саломатлик ва фаровон-лик тилаймиз.

Пленум қатнашчилари уш-бу тақдирини қарасалар бил-лан маъқуллашди.

КПСС Кабарда-Балқария жумҳурият комитетининг би-ринчи котиби **Б. М. Зумаку-лов** бундай деди:

Менинг назаримда, ҳо-лақат демократик раҳбарият қўп миллатли Россиядаги ҳа-ёт маромини чуқур пайқаб ололмагани, унинг таркибий қисмларига фақат арифметик нуқтаи назардан ёндашмоқ-нида. Бу эса миллий ҳис-туй-ғуга, қадр-қийматга оғир бот-моқда, одамларни ҳафа қил-моқда.

Шу муносабат билан КПСС Марказий Комитети ва РСФСР Компартияси Марказий Комитети Россия декларациясининг 9-банди юзасидан аниқ фикр билди-риш мақсадга мувофиқ, деб ўйлайман. Этан, деярли барча миллий-хўдудий тузил-малардан РСФСР халқ де-путатлари декларациядан а-на шу бандига қарши овоз берган эдилар. Ушбу банд-ларнинг арифметик қўнчили-ков билан қабул қилинган-лиги мухториятларнинг ў-ларнинг мустақил деб эълон қилишлари қуайишига са-баб бўлди.

Биз нима қилишимиз ке-рак бўлади? Кам соғли халқ-ларини қим ҳимоя қилди? Уларнинг ҳўқуқлари ва э-ркинликларига қим қаролат беради? Бизнинг назаримиз-да, Иттифок Шартномасини иттифокдош жумҳуриятлар ҳам, миллий-хўдудий тузил-малар ҳам, бутунги кунда ўз конституциясига эга бўлган халқларнинг вакиллари ҳам имзоласалар, бу ишни Итти-фок Шартномаси орқали марказ амалга ошириши ло-зим бўлади.

Биз ҳаммамиз, деди Харь-ков ҳўқуқшунослиги олий ҳо-кимияти ректори **В. Я. Тапий**, — Иттифок шартномаси, И-ттифок давлати тарафдорли-ми ҳал бўлади деган ҳо ҳа-ёлга бормаслик керак, деб оғоҳлантирди. Қабул қилин-ган қонунлар ҳозирнинг ўзи-даёқ амал қилмапти, эълон қилинган принципалар эса, амалга оширилмапти, деб таъкидлади у. Қонунларни амалга ошириш воситаси таъминланмас, бундан бу-ёнги қабул қиладиган қонун-ларимизнинг тақдирини ҳам шундай бўлади.

Нотиқ ўз нутқининг қатта-гина қисмини Тоғли Қора-ғўқ мухтор жумҳуриятдаги вазиятни таҳлил қилишга ва ундан қиқш йўлларини из-лашга бағишлади. У, жумла-дан, у ерда партия тузил-малар обрўсини қўтаришни, аҳволни барқарорлаштириш-да фаол қатнашиш учун ко-мунистларни сафарбар этиш-ни тақлиф қилди.

Меҳнат ва ижтимоий муно-сабатлар академикси кафе-драссининг мудири **А. А. Сер-геевга** сўз берилди. Давла-тимиз умуман ниҳонда оғир таназзулга дучор бўлганли-гининг асл сабаби, деди у, қайта қўриш бошланишида эълон қилинган унинг ижти-моий базаси алмаштирилган-лигиде, деб ҳисоблайман. Меҳнатчилар, ишчилар синди, жамоа ва давлат ҳў-жаликлари деҳқонлари, меҳ-наткаш зиёлилар ўрнига Ва-танимизнинг ҳусусий тадбир-корлари кўп жиҳатдан ана шундай базага айланиб қо-лишмоқдалар, улар ишобиш си-фатида — ғарб сармоясининг гумаштаси сифатида иш олиб бормоқда. Марксизм клас-сикларининг асарларида ҳам-ма вақт майда буржуазия деб атаб келинган, янгитдан пай-до бўлаётган ўрта синф — ҳусусий ширкатчилар, майда мулк эгалари ва бошқалар ҳам шу жумлага қиради.

Мен давлат раҳбарияти-нинг Иттифок шартномасини тузиш юзасидан сарфлаётган барча куч-ғайратларини пар-тияга қўллаб-қувватлаши ке-раклигига ҳеч қандай шубҳа қилмайман. Айни вақтда биз ўзимизга шу ҳақда ҳисоб бе-иришимиз керакки, янгилан-ган Иттифок деб аталмиш Иттифок тахталари темир халқалар билан эмас, балки нозик симлар билан болган-дан, жарлик устида осилиб турган ёғоч қўриқини эсла-

йи Комитет Пленумида му-ҳолифларимизнинг қўнгила-ди фикрларини давом этти-рмаймизми?

Нотиқ Иттифок шартнома-сини тазорқ қабул қилиниши зарурлигига шубҳа қилмаган бўлади унинг матнини ўзи-ла кесил ишлаб чиқиш керакли-гини айтди. Лойиҳа муҳока-масининг ўзи мамлакатимиз-даги ҳар бир кишига КПСС социалистик Ватан тақдирини учун қанчалик масъул экан-лигини қўрсатиб турибди. Бу-тунги кунда даъватларга чек қўйиб, ҳарақат қилиш керак.

Мақсидда раислик қилув-чи КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ўринбо-сари **В. А. Ивашко** бутун ССЖИда дастлабки мухтор округлар ташкил этилган қу-га 60 йил тўнганлиги тўғ-рисидаги хатни қўиб эшит-тирди. Ўйлайманки, Марка-зий

Ўзбекистон Коммунистик партияси XXII съездининг иккинчи босқичи

«ЖУМҲУРИЯТДАГИ ИЖТИМОЙ-СИЁСІЙ ВАЗИЯТ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИ ТАШКИЛИЙ-СИЁСІЙ ЖИҲАТДАН МУСТАҲКАМЛАШ ВА ИҚТИСОДИЁТНИ БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИГА ЎТКАЗИШГА ТАЙЁРГАРЛИК БОРАСИДАГИ ВАЗИФАЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ МАЪРУЗА ЮЗАСИДАН МУЗОКАРАЛАР

(Давоми. Боши рўзноманинг ўтган сонларида).

ФАРҒОНА ВІЛОЯТИ ЛЕНИНГРАД РАЙОНИДАГИ ЭНГЕЛС НОМЛИ ЖАМОА ҲУЖАЛИГИНИНГ БРИГАДА БОШЛИҒИ

А. С. АБДУЛЛАЕВ нутқидан

Съездимизда марказий газеталар, радио, телевидение ва бошқа оммавий ахборот воситалари баъзан жумҳуриятимиз турмушини ноҳолисона ёритаётганликлари ҳақида кўп гапирилди. Айрим раҳбарларнинг ўтмишдаги қамчилликлари бутун партиянинг иши билан боғланмоқда. Натижада меҳнатқашлар орасида Коммунистик партияга ишончасизлик намоён бўла бошлади. Миллионлаб оддий коммунист меҳнатқашлар ҳам ҳақсиз таъқиқда учради. Биз Фарғона вилоятининг коммунистлари матбуотда Коммунистик партияга ошқорча ҳурматсизлик қилаётган кишиларга, шу материалларни газеталарнинг саҳифаларида эълон қилаётган мухбирларга нисбатан тегишли қоралар қўрилиши талаб қиламиз.

КПСС Марказий Қўмитаси 1985 йил апрель Пленумининг қарорларини кенг тарғиб қилиш коммунистларнинг асосий вазифаларининг биридир. Чунки бу Пленум биринчи мамлакатимизга қайта қурилиш бошлаш, демократия ва ошқораликни қарор топтириш ишончини берди. Аммо бу арқалиқларни бизга Коммунистик партия берганини унутмаслик керак. Янгиланиш жараёнида ҳам осон ўтганлиги йўқ. Ҳали мамлакатда ва жумҳуриятда Президент кенгашлари тузилмасдан ҳалқнинг турмуш шароитини яхшилашга, иқтисодий таъминотида қўшма қаратилган бир қанча фармонлар чиқарилган эди. Бироқ жойларда шу фармонларнинг баъзилари яхши бажарилмапти. Маҳаллий партия ва совет идоралари бунга жиддий эътибор билан раҳбарлар керак. Агар олиймақ мақсадларни қўзғовчи қарорлар қозғода қолаверадиган бўлса, у ҳолда давлат билан партиянинг омура-этибори баттар пасайиши, одамлар улардан юз ўгириши мумкин.

Мен Президентнинг фармонлари, шунингдек, юқори партия органларининг қарорлари шаҳарларда ва районларда икром этилиши учун

КПСС МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ СИЁСІЙ БЮРОСИНING АЪЗОСИ, КПСС МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИНING КЎТБИ

Г. И. ЯНАЕВ нутқидан

Мен жумҳуриятимизда бироз вақт бўлган давримда Тошкентнинг бир неча қорхона меҳнатчилари билан, ушбу съезд делегатлари билан учрашиб, суҳбатлашганга муваффақ бўлдим. Улар жуда ҳар хил, айтиш мумкин, қилинган, гоёт эътиборли кишилардир. Улар бир нарса — партиянинг тақдирини учун, социализмнинг, ўз ҳалқининг ва ўз мамлакатининг тақдирини учун ҳавотирлиқ туғайди билан билганлар.

Сизлардаги кишилар XXVIII съезд қарорларини оdatда қўллаб-қувватлаётганликлари, жумҳурият коммунистлари аса кенг оммавий шу кайфиятини холисана ифодаётганликлари ҳам мамнуният билан таъқидлайман.

Ижтимоий билим мамлакатдаги вазият ҳусусида, шу съездга тилга олинган баъзи асосий муаммолар ҳусусида гапирмоқчиман. Биз тушиб қолган вазиятдан чиқиш йўлини партия қандай фараз қилаётганини ҳам айтиш ўтмоқчиман.

Ҳа, ҳозир гап мамлакатда сиёсий инқироз мавжудлиги ҳақида борапти. Сиёсий ҳокимият учун кураш давом этипти. Биз амалда кўп партиялилик даврига кирдик. Мамлакатда 20 тадан кўпроқ сиёсий партия, 6 минг тадан зиёд турли-туман жамоат тўзилмаси ташкил этилди ва ишлай бошлади.

Ўртоқлар, сиёсий партиялар сиёсий ҳокимият учун курашиш мақсадида тузилди. Шу сабабли, модомки, КПСС ҳукмрон партия сифатида Конституциянинг 6-моддасидан ўз ташаббуси билан ваз кечиб, давлат партияси бўлмай қолган экан, жамиятдаги ўз мавқеини сақлаб қолмоқчи экан, у сиёсий ҳокимият учун курашга билиш ва шундай курашга тайёр бўлиши лозим.

Ҳа, КПСС социализм тарафдорлиги билан партиялар, жамоат ҳаракатлари билан ҳамкорликни, мулоқотни ри-вожлантираётганлиги, улар билан ишбиллашга интилаётганлиги. Чунки КПСС учун фақат меҳнатқаш халқ манфаатларини, ташлаб олинган социалистик йўл манфаатларини қўлаб қўлаб шундай ҳаракат қилишдан бошқа масала йўқ.

киши жамиятнинг портлатадиган ижтимоий динамит бўлиб қолади.

КПССдек қудратли ва обрў-эътиборли партия оқибати даргумон бўлган таваккалчилик сиёсатини ўтказишга ҳақлими? Йўқ ва яна йўқ. Шу сабабли биз, аввало, халқ ҳўжалигимизни барқарорлаштириш, мамлакатдаги барқарорлашув муаммосини ҳал этишни назарда тутиб, бозор муносабатларига аста-секин ўтиш тарафдоримиз. Президент Горбачевнинг 17 ноябр кунин Олий Кенгашида айтган тақдирлари айна шу масалаларга бағишланган эди.

Чеккинми даври тугади, энди ҳўжум даври бошланди. КПСС Марказий Қўмитасининг ташаббуси билан, Сиёсий бюронинг ташаббуси билан Президент Горбачевнинг мамлакатдаги вазиятнинг барқарорлаштиришга оид машҳур саккизта тақлими ишлаб чиқилди. Делегат ўртоқлар, мен сизларга, бутун Ўзбекистон Компартиясига мурожаат этиб, шу тақлифларни қўллаб-қувватлашганинги сўрайман. Жамиятдаги жазава-ли йиғилган етар, жамиятдаги ҳўқуқсизлик етар, жамиятдаги бемазагарчиликлар етар ва жафокан халқимиз бошида тажрибалаб ўтказавериш ҳам етар. Демократия — бошбошдоқлик эмас, демократия — тартиб демократия.

Сўнгра, Ҳўзирги иқтисодиёт, ижтимоий, бироз даражада маънавий тангчилик ёнига миллиятлараро тангчилик ҳам қўшилди, аҳолини мушкуллаштиришмоқда. Бу ерда сизлар вазиятнинг мендан яхшироқ тушуниб тургандирсиз. Агар миллиятлараро муносабатлар уйғунлаштирилмас экан, ҳатто энг қўлай иқтисодий шароитда ҳам биз илгари силжиб олмаймиз. Шу сабабли миллиятлараро муносабатларни нормаллаштириш — турмушимизнинг энг муҳим масаласидир.

Мўйсифаридилнинг и з и н г миллий ҳис-туйғуларини эътиборга олмастик — бемаънавлик, шу ҳис-туйғулар билан ўйлашни эса — халқ оидидати ўзбекнинг жиноят деган гапларига қўшилмасдан бўлмади.

Қайта қуриш йилларида мамлакатимизда яшаб турган барча миллият ва элатларнинг миллий ўғонишини учун қўлай шароит вужудга келди. Она тилини тиклаш, ҳимоя қилиш, айтилаш, ўзбек тилига давлат мақоми беришга интилиш ҳам табиий равишда бўй берди. Сизларнинг жумҳуриятимизда дурустгина қўнун қабул қилинган. Унда бошқа тилларнинг ҳам ривожланиши учун шароит қўзда тутилган. Нелиб қиққан муаммолар, чамаси, Қўнунни амалга ошириш билан боғлиқ. Бизнинг турмушимизда қўнунга шундай бўладики, айрим ўртоқлар, давлат тилини ўрганиш учун шароит яратиб ҳақида гап-хўрлик қилишдан кўра, бу тилда ким гапирарди, кимлар гапирарди бош торта-пти, деб қўлоқ солишни афзал қўрадилар.

Шу билан бирга республикамизга маълум бўлган воқеалар одамларнинг бир қисми кайфиятига жиддий таъсир қилганини ҳам унутмаслик керак. Уларда ўз фарзандларининг келажиги учун ишончасизлик туйғуси пайдо бўлди. Мана шу руҳий ҳолатга ҳайрихоҳлик билан ёндашмоқ керак. Турли-туман салбий ҳодисалар тўғрисида, баъзи норасмий уюш-

ЖИЗЗАХ ВІЛОЯТИ БАХМАЛ РАЙОНИДАГИ 1-ЎРТА МАКТАБ УҚИТУВИСИ

Н. МУХТОРОВА нутқидан

Мен Устав ва Ҳаракат дастури лойиҳаларини матбуотда эълон қилинган кўнун ўқиб чикдим. Бу ҳужжатларни умуман маъқуллайман. Лекин лойиҳаларда жиддий ўйлаб қўриш лозим бўлган жойлар ҳам бор. Халқимизда иш қўролини оз бўлса, маънавиятнинг оз бўлса, деб бежиз айтмайди-лар. Биз, коммунистлар Устав билан Ҳаракат дастурини ўз фаолиятимизнинг зарур воситалари деб билишимиз керак.

Уч йилдан буён бошланғич партия ташкилотининг котиби бўлиб ишлайман. Ана шу ҳўжжатларнинг айрим бандлари ҳусусида ўз фикрларимни ва тақлифларимни айтишни зарур, деб ҳисоблайман. Устав лойиҳасида бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини қулайтириш масаласига кам эътибор берилган. Масалан, 10-бандда бошланғич партия ташкилотлари партияга кирувчилар учун бир йилгача синов муддатини белгилashi мумкин, шунингдек, партиянинг икки аъзоси нафолат бериши лозим, дейилган. Мен ушбу қондан бошланғич партия ташкилотининг қарорин билан партияга кирувчилар учун синов муддатини

маларнинг бадиби ниятлари ҳақида эър бериб тарқатилган миш-мишлар ҳам, эҳти-мол, ўз таъсирини ўтказай-гандир. Маънавий заминдаги транспортдаги, савдо-сотиқ-даги, жамоат жойларидаги можаорлар ҳам оловга ёғ сепкендек бўлади, деб ўй-лайман. Буларнинг ҳаммаси қўлпига олинлар учун фожиага айланган, бу эса жумҳурият коммунистларини ва Ўзбекистоннинг барча соғлом кўчаларини ташвишга солмай қола олмайди.

Партия Иттифоқи Шартномасини тетроқ ишлаб чиқиш ва тузишни энг муҳим вазифалардан бири деб билмоқда. Бу вазифанинг амал-га оширилиши миллиятлараро вазиятни соғломлаштиришга қўмақлашади.

Мен жумҳуриятимизнинг Иттифоқи шартномаси ҳусусидаги нукта назари билан танишман. Бунга кўп жиҳатдан бошдоб, тўғри нукта назар деб ҳисоблайман. Шу нукта назарга мувофиқ Ўзбекистон ўзини Иттифоқдан ташқарида, ҳеч кимга қарам бўлмаган, муҳаббат суверен жумҳуриятларнинг федерациясидан ташқарида тасав-вур этмайди. Энг муҳими — мана шу. Ўзбекистон каби қудратли жумҳурият Итти-фоқ Шартномасини қўллаб-қувватлаши жуда муҳим ва сизларнинг съездинда бу фикр жуда аниқ ва муайян ифодаб берилганини мам-нуният билан қайд етаман.

Мана, ҳозир партияга нис-батан ишонч йўқолганлиги ҳақида, партия жуда оғир аҳволга тушиб қолганлиги тўғрисида гапирмоқдалар. Ҳа, кўп минтақаларда ҳақи-қатан ҳам мана шундай. Бироқ, нега Ўзбекистонда ке-йинги ойларида партия ўз таъсирини йўқотмай, балки мустаҳкамлаб олди, деб сўра-моқчиман. Чунки партия Марказий Қўмитасини тортиб бошланғич ташкилотча нисонга ўз ўрнишга инти-моқда. Муваффақиятнинг га-рови мана шундир. Сиёсий партия учун соф сийсатинг йўли бўлмади. Унинг сийса-ти марказида инсон турал-у муаммоларни ҳал қила олади.

Ҳа, биз мамлакатда ҳақи-қатан ҳам тартиб ўрнатиш-миш керак, ҳўқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш лозим. Аммо бундан биз демократия жа-раёнини ташлаб қўйишимиз керак, деган маъно чиқмай-ди. Биз қайта қуришни, де-мократияни чуқурлаштириш-ни давом эттириб, айна вақт-да Конституцияга доирасида, қўнунлар доирасида жамия-тиимизни барқарорлашти-ришнинг лозими. Шу ўрин-да мен Армения, Давлат хавфсизлиги қўмитасига, И-Ч-ки ишлар вазирлигига муно-сабатини тубдан ўзгартириш- кераклиги ҳақида гапирмай-ўта олмаيمان. Агар биз мамлакатимизда тинчлик, тартиб бўлишини ва келаж-кимиз таъминлашнинг хоҳ-ласак, Армения, Давлат хавфсизлиги қўмитасини, И-Ч-ки ишлар вазирлигини жуда барқарор ва мустаҳкам қи-лишимиз лозим. Шарқда, ҳўлава деган билан оғиз чу-чимайди, деган ҳикматли гап бор. Вақтни ўтказмай, ўзин-ги қабул этган қарорларни, рўёбга чиқариш юзасидан амалий ишларга киришмоқ зарур. Ўзбекистон партия ташкилотига, бутун истеъ-додли, меҳнатсевар ўзбек халқига ва жумҳурият ҳудуд-ида яшаб турган бошқа халқларга чин қўнундан муваффақият тиламан.

лаб чиқаётган комиссиянинг йиғилишларида ҳам айтдим. Агар улар қабул қилинса, партия кўнун бўғинлари иш-га ижобий таъсир қилади, деб ўйлайман.

Партиянинг обрўси, унинг жамиятдаги етакчили-к маъ-кеини ошириш унинг қандай тузилишига боғлиқ эканли-гини алоҳида таъкидламоқ-чиман. Шу сабабли партия-нинг тузилиши таркибига алоҳида эътибор беришимиз керак. Бундан ташқари мен Марказий Комитет аъзоси сифатида, районимиздаги 1833 нафар коммунист нук-тидан партия интизомини қатъиян қулайтиришни илти-мос қиламан. Партия интизо-мини мустаҳкамлаб, аҳиллик билан ишласак, қабул қили-наётган Устав қондаларини оғишмай бажарсак, менмича, танг ҳолатдан тетроқ чиқа-миш.

162-ҚУРЛИШ ТРЕСТИНИНГ БРИГАДА БОШЛИҒИ, КПСС МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ-ТАЪТИШ КОМИССИЯСИНING АЪЗОСИ

Н. ХОТАМОВ нутқидан

Мамлакатда ҳокимият учун чинакам сиёсий кураш кетмоқда. Баъзан у ҳўжум тус олапти. Вазиятнинг бар-қарор қилиш, халқнинг ишончини тўла тиклаш учун дарҳол чора қўриш керак. Ҳатто халқ депутатларининг мамлакат Олий Кенгаши сессиясидан нутқларда ресурсларга бой бўлган катта давлатимиз инқирозга учраганидан ташвиш бўлди-рилади. Биз давлатнинг бар-бод бўлишига йўл қўйишга ҳаққимиз йўқ.

Биз федерацияимизни сақ-лаб қолтишимиз лозим. Агар Иттифоқ шартномасида барча жумҳуриятлар иш-тироқ этмаса, тартибсизлик давом этаверди, ижтимоий-иқтисодий, миллиятлараро му-носабатлар ёмонлашаверди. Ўзбекистон Компартияси Ҳаракат дастури лойиҳаси халқнинг омура-умидларини ифодалайди. Бу ҳўжжат жумҳурият коммунистлари-ни тошширилган иш учун масъулиятни оширишга, дав-лат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга сафарбар этади.

Жумҳуриятнинг кўп мил-лиятли ва турли тилларда га-пирлашувчи аҳолиси ўртасида ўзаро муносабатларни ўй-ғунлаштириш жумҳурият ша-ротиди алоҳида аҳамиятга э-та. Миллий масалалар ленин-га ёндашиб, ҳар бир мил-латнинг манфаатларига ди-ққат-эътибор билан қараш, эҳтиёжларини тўла қонди-риш ҳар қандай тўқнаш-ларнинг сабабларига хотима беради.

Ўзбекистон Компартияси-нинг Устави тўғрисида би-ринки оғиз гап. Маълумки, бу ҳўжжат барча бошланғич партия ташкилотларида му-ҳима қилинди. Бу ҳусусда коммунистлар ва комиссия

ТОШКЕНТ УЧИШ КОМПЛЕКСИ ИЛ-86 САМОЛЕТНИНГ БОРТИНЖЕНЕРИ, ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ-ТАЪТИШ КОМИССИЯСИНING АЪЗОСИ

Р. А. САФОВЕВ нутқидан

Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг биринчи босқичида мустақил назорат идоралари тузилганидан бе-риги атиги ярим йил ўтди. Лекин танлаб олинган бу йўл-нинг тўғрилигига ишонч ҳо-сид қилиш учун шу вақтнинг ў-зи ҳам етарлидир. Район назорат комиссияларидан то Марказий назорат комиссия-сига бўлган босқичдаги барча амалий ишлар партия-вий назоратнинг ленинча принципларини тиклаш уму-ман партияга, шунингдек, бошланғич ташкилотларга ҳам фойдали бўлаётганини ишончли тарада қўрсатиб турибди.

Бугун муҳомама қилина-ётган масалалар, айтишим мумкинки, жумҳурият партия ташкилотини учун туб бири-лиш аҳамиятига эгадир. Ўз-бекистон Компартиясининг тақлиф этилган Ҳаракат да-стури Ўзбекистоннинг чинакам иқтисодий ва сиёсий муста-қиллигини қарор топтиришга йўналирилган.

Ҳўзир бизнинг олдимизда турган вазифа партия қўми-талари билан биргаликда тартиб ўрнатиш ва интизо-мин мустаҳкамлашдан иборат-дир. Бунинг учун қуч-тай-ратни оширишимиз лозим. Биз бу соҳада муайян та-жриба тўпладик. Ташкилий давримиз мушкулликларига қарамай, биз ўз бурчимизни бажаришга астойдил кириш-дик.

Назаримизда, бугунги кун-да алоҳида аҳамиятга молик бўлган фақат бир йўналишни оид қўрайлик. Жумҳурият Марказий на-зорат-таътиш комиссиясининг раёсатида Сурхондарё вило-ятида раҳбар коммунист-ларнинг Компартия саялов-олди Ҳаракат дастурини

Халқ биз томонда, халқ Коммунистик партияга ишо-нади ва ун қўлаб-қувват-ламоқда. Бизнинг вилоят-и-мизда партиядан чиққанлар йўқ. Аксинча, партия сафи-га қираётганлар кескин қў-лайди.

Яна бир масала. Ҳўзир барча жумҳуриятлар аҳоли-си ўртасида матбуотда эъ-лон қилинган Иттифоқ шарт-номаси қизғин муҳомама қи-линапти. Бу шартнома Итти-фоқдаги барча миллиятлар ва элатларнинг тенг ҳўқуқли-лигини, иқтисодий мустақил-лигини таъминлашга хизмат қилиши лозим. Бироқ турли сабабларга кўра шартномани қабул қилиш пайсалга солин-моқда. Шу сабабли съездиз-мин номидан халқ депутатла-рининг бўлак-бўлак сўзидига му-рожаат қилиб, ушбу масала-ни ҳал этишни тезлаштириш-ни илтимос қилайлик.

Биз давлатимиз инқирозга учраганидан ташвиш бўлди-рилади. Биз давлатнинг бар-бод бўлишига йўл қўйишга ҳаққимиз йўқ.

Менинг фикрим бундай: ўз ихтиёри билан партиядан чиққан кишиларни яна пар-тияга қабул қилиш мақсад-га мувофиқ эмас — бундай одамларга таяниш қийин. Ўзбекистон Компартияси Уставининг ҳўзир амал қи-лаётган 46-бандига қў-шимча қиритиш мақсадга мувофиқ эмас. Компартия сафарини мустаҳкамлаш учун барча соҳаларда ком-мунистлар фаолиятини қу-чайтириш лозим.

Компартия Ҳаракат да-стури лойиҳасини муҳомама қи-лиш тарзида бозор иқтисо-диётига ўтиш ҳусусида ўз фикрини айтмоқчиман. Бу ерда қишлоқ меҳнатчилари-нинг, меҳнатсозларнинг иши қийинлиги ҳақида кўп гапирилди. Бироқ бозор қу-рулган учун ҳам оғир сўраш бўлади — бозорда нарх-наво қимматлашмоқда, уларнинг иш ҳақи эса қў-лайлашмайди. Шу сабаб вакил-ларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш тўғрисида ўй-лаб қўриш керак. Йўжму-рият Қурилиш вазирлиги-нинг, касабо уюшмалари қўмиталарининг эътиборини минорорлик материаллари бунотасан етиштиришдан ша-ронита, қўнунча уйдан ол-сиди ишлайётган қишлоқ қурувчиларнинг аҳолига қаратмоқчиман. Қурувчи-ларнинг пенсия ёшини ка-майитириш, меҳнат отпускаи риволандирик бўлишини таъминлаш ва, нҳоят, иш ҳақи масаласини қўриб чи-қиш тўғрисида жиддий ўй-лаш керак. Фақат шу йўл билангина ёшларни ҳўзирги қишнинг даврда қурилишда ишлашга жалб қилиш мум-кин.

хис этиши, одамларга нис-батан ҳўрмат билан муноса-батда бўлиши, уни тушуни-ш ва бошқа фазилатлари туғайли масалаларни бамас-лаҳат, комиссия ҳар бир аъ-зосининг фикрини ҳисобга олиб ҳал қиламиз. Ҳўзирнинг ўзида 57 та ариза қўриб чи-қилди, 9 киши партияга ти-кланди. Партия қўмиталари-нинг коммунистларни жаза-лаш тўғрисидаги 5 та қаро-ри асосиз қарор сифатида бекор қилинди.

Бу қандай иш эканлигини тасаввур қилиштириш учун бир мисол келтираман. 1956 йилда собиқ партия ходими, жумҳурият маориф халқ ко-миссари Маннон Абдуллаев Рамзий (Абдуллаев) фў-қаро сифатида оқланган эди, ўшандан бери уни партиявий жиҳатдан оқлаш масаласи асосиз равишда қўриб ке-линди. Янги идора туғайли-гина бу қишнинг покиза но-минин тиклашга муваффақ бўлинди. Шу мақсадда бир неча ой мобайнида мамла-катимизнинг қўлпига вилоятла-ридаги архивларда ҳўжжатлар қидирилди, биз ҳақи-қатини тағтига етдик. Бундай ишларнинг 50 тадан ортиғи қўриб қиқилди.

«Пахта иши» деб аталмиш иш юзасидан КПССдан ўчи-рилган коммунистларнинг шахсий ишларини ҳам қўриб чиқа бошладик. Партияга 86 киши тикланди.

Собиқ коммунистларнинг ўз шахсий ишларини қайта қўриб чиқиш юзасидан КПСС XXVIII съезди ва Ўз-бекистон Компартиясининг XXII съезди номига муро-жаатларини қўриб чиқишга

САМАРҚАНД РАЙОНИДАГИ «СССР 30 ЙИЛЛИГИ» ДАВЛАТ ҲУЖАЛИҒИ ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИНING КЎТБИ

Д. ОРЗУЕВ нутқидан

Мамлакат 4-5 йил ичи-да ўз аҳолини тузатиб олади ва халқ фаровонлиги ошади, деб қўнунчилигимиз ишонган эдик. Натижа нима бўлганини қўриб турибмиз. Фармонлар, қонунлар, тур-ли-туман гап-сўзлар ва фикр-лар қалашиб ётди. Дўқон-сўлатга эса озик-овқат маҳ-сулотлари ва халқ истеъмо-ли моллари етишмаяпти, баъзи жумҳуриятлардаги тартибсизликлар халқнинг дилига ғўлғула солмоқда.

Бир ярим йилдан буён мамлакат пойтахтида узлуқ-сиз сессиялар, халқ депу-татларининг съездлари да-вом этмоқда. Улар халқ турмушини яхшилаш ҳақи-да узлуқсиз гапирмоқдалар, бақс-лашмоқдалар, қиш-моқдалар. Ҳўрғулар, оқим-лар тузилди ва худо бил-син яна нималар бўляпти? Аммо ишдан дарак йўқ. Саяловолди учрашувлари вақтида биз ҳудудий саялов округидан депутатлик на-момзод Хайрулла Қўрбоно-дан ва миллий-ҳудудий ок-ругдан номзод А. С. Ефи-мовдан кўп ваъда эшитган эдик. Мана шу иккала ўр-ток — коммунистлар. Сая-ловдан кейин биз Х. Қўрбо-новни қўрганамиз йўқ. У ҳақи ҳам депутатми? Нима иш билан шугулланыпти, ҳеч ким билмайди. Тўғри, ўртоқ Ефимов районимиз марказига саяловчилик бил-лан учрашши учун бир марта келди. Депутатлар вақтида қилинган саяловолди дастуриларини қандай бажа-раётганликларини энди ҳеч ким эсга ҳам олмапти.

Ўтмишнинг тинимсиз қав-лаштираверган билан ишни яхшилаб бўлмади. Ўтган ишга саяловат. Ҳўзир аҳоли-ни яхшилаш учун оқилона йўллари изламоқ керак. Жумҳурият ва Ўзбекистон Компартияси раҳбарияти бу соҳада намуна қўрсатмоқда; мамлакат учун қийин, бури-лиш даврида бу раҳбарият марказдан қўрсатма кутмай, жумҳуриятдаги вазиятни барқарорлаштириш, халқ-нинг моддий ва маънавий турмуш даражасини яхши-лаш соҳасида дадиллик бил-лан бир қанча чора-тадбир-ларни амалга оширмоқда.

Шу билан бирга жумҳу-риятимизда содир бўлаёт-ган таҳликали воқеалар ҳа-қида ҳам гапирмасдан бўл-майди. Савдо-сотиқ соҳа-сида, аҳолига маданий, маъ-навий ва тиббий хизмат қў-рсатиш соҳаларида, транспор-т ташкилотларида ва маъму-рий идораларда вужудга келган вазият бизни жуда ташвишга солмоқда, бу аҳо-лини тузатиш учун тегиш-ли вазирликлар қатъий ҳа-ракат қилаётганликлари се-зилимаяпти.

Кейинги йиллардаги во-қеалар бизни ўз фаолият-и-мизга тақидий қарашга мажбур этмоқда. Биз, ком-мунистлар, баъзан: «Ўзин-никини савала, токи бошқа-лар сендан қўрсин» қаби-лида иш тутаямиз. «Бош-қарар» эса бизни тўғри ту-шуниш ўрнига, устимиздан калака қилиб қўлмоқдалар. Ҳайронман, нега ёзувчила-римиз, мухбирларимиз, ижод

доир ишлар амалда тутал-ланди. 94 киши партияга тикланди, 53 кишига ра-л жавоби берилди, 71 киши турли сабабларга кўра ўз аризасини қайтариб олди.

Ҳўзир партия мавқеини мустаҳкамлаш зарурлиги тўғ-рисидаги масала кўтарилмоқ-да. Бунинг йўллари кўп ва коммунистлар қаерда ишлаш-ларидан қатъи назар, улар-нинг фаолиятини ошириш энг муҳим йўллardan бири ҳисобланади. Советлар ва жамоат ташкилотларига сый-ланган коммунистлар олиб қўрайлик. Улар партия қў-лаб-қувватламаса саяловда ғалаба қозониша олармиди? Ўйлайманки, бунинг уддаси-дан чиқиши ошмасди, ле-кин баъзилар бунинг унутли-бюрисиди. Уларнинг ҳар би-ри партиявий йўлни қаттиқ ҳимоя қилишлари нийҳатда муҳимдир. Ўзбекистон Ко-мпартияси Уставининг қабул қилиниши билан унга жуда катта умид боғлаймиз. На-зорат идораларида Устав ло-йиҳаси кенг муҳомама қи-ли-ди. Биз умуман унинг қои-даларини қўллаб-қувватлай-миз.

Партия Уставида демок-ратик централизм принци-пи асос қилиб олинганлигини мутлақо тўғри, деб ҳисоблай-миш. Ўтган давр назорат ко-миссияларида ҳам ташкилий жиҳатдан бевосита принцип амал қилиши лозимлигини қўрсатди. Бу нафақат қўнун бўғинларининг ишига фаол таъсир қўрсатишга, айна вақтда партия интизомини мустаҳкамлашга ҳам имкон беради.

кор зиёлилар соавотда ва қишлоқ ҳўжалигида, фан ва маданият соҳасида му-ваффақиятли меҳнат қи-лаётган коммунистларнинг фаолиятини фритишдан қў-қадилар? Аҳир, бизнинг мураккаб давримизда ҳам республикада мангас арзий-ишга, тажрибаси умумий ишга фойда келтира ола-диган фидокор кишилар кўп-ку!

Ҳабибий таваллудининг 100 йиллигига МЕҲМОННАВОЗ ҒАЗАЛҲОН

Бундан ўн бир аср муқад- дам ишган алоомалардан бири бахт ҳақида бундай деб ёзган экан:

Дунёда уч нарсаси аёга бўлган киши бахтлидир:

Ўзи ниҳол ақл, бот пра- тиб, Ўз борида етилган мева- ларнинг лавзати бўлганини кўриб тановул қилганда.

Ўзи битган ашъорларнинг ўзи орқасига қайтди. Ўйла ўзгалар томонидан кўйга со- линиб, ашула қилиб айтган- ларини эшитганда.

Ўз жигарбандлари ораси- да севган фарзандининг ун- га меҳр кўрсатиб хизмат қилганини кўрганда.

Афсуски, шу уч нарсаси эришган айёма фано эшик қочиб туради.

Ғазалхон домла Ҳабибий ҳаммага ҳам насиб этвер- майдиган ана шундай бахтга муяссар бўлган калмадин, кампа, аммо ширинсухан, одамшаванд, меҳмондўст, кексайдига ҳам завқ-шафқ билан қуйлаб ўтган ажойиб инсон эдилар.

Мен бу сўзларни шунчаки айтаётганим йўқ. Домла яша- ган кўчага келин бўлиб ту- шганимга 30 йил бўлди. У даврларда демак, Ҳабибий 70 ёшлардаги мўсафид эди- лар. Кўпинча кўчада кўри- шиб қолардик. Ўз тенгқу- лари билан эшитгимиз олди- дан ўтиб қолишарди. Ўйлади- да тўй-ҳашам бўлса чиқар- дик. Саранжом-саришта ҳо- вилининг тўрадаги уйда домла яшардилар. Қачон чиқсак, қаравотларда ҳаёл суриб ўтирганлари, хонтахта ёнида набираси Дилафруз қалам, қорғас билан «Опоқ дадаси» га жоққулоғини бериб терму- либ турганига гувоҳ бўлган- миз.

Қолаверса, тирикликлари- да домларнинг сўнгги дево- ларининг нашр этилиши му- носабати билан ҳузурда кўп бор бўлганман. Бир гал дево- ларига тўланадиган олтимиш

фонз қалам ҳақини топи- риш учун бордик. Ҳовли- нинг ўртасидаги гулзорда ранг-баранг атир гуллар ча- мандек очилиб ётарди. Ҳам- маёқ чиннидек тоза, бизни келинларни Қароматхон очин чехра билан қарши олди- да. «Дадам уйдилар», деб ўй- нинг остидагина кузатиб ўзи орқасига қайтди. Ўйла домларнинг рафиқалар- ая елпатак бўлиб кутиб ол- дилар. Қувончларидан ўтқаз- гани жой топишмасдилар. Биз чой ичиб домла билан узоқ суҳбатлашди, оқ фото- га ва дусларини олиб қуш- дек ентиб бўлиб йўлга туш- дик. Билишимча, бундай келин-келиндар бир кунда 5-10 кўр бўларди.

Домла яшаётган кўча олдин «Молочний» деб аталарди. Ҳозир Ҳабибий деб номлан- ган. Аммо бутун маҳалла аҳли уни «Андижон кўча» деб «артист кўча» деб атайди. Бу атамда ҳам жон бор. Қўчаннинг биринчи ашғи Ҳабибийники, ёнидагиси Фа- роғат Раҳматованики, нари- роқда бастакор Комилжон Ҳабиборов, ҳофиз Ортиқ Имомхўжаев ва бошқалар- нинг уйлари. Ҳабибий айна- қа Комилжон Ҳабиборов, Ор- тик Имомхўжаевлар билан жуда қадрдон бўлган.

Дилафрузнинг айтишича, домла қизчаларига алифбо- ни боғча ёшида ўргатган эканлар.

— Ҳарф танитганимиздан бошлаб умрларининг охири- гача опоқ дадамнинг ғазалла- рини Мафҳуза иккинчи ёшдан миз, — дейди шириниқ на- бираси.

Ҳабибий кўп йил хас- та бўлиб, айниқса кекса- лик туғайли кўзлари хира тортиб қолган. Ёлғиз юпан- чари ғазал бўлган экан.

— Мактабдан келгунимизча бир-икки байти ёдларига тутиб, биз келгач севиниб

ЖАҲЖИЛАРИМ — ЖАҲОНЛАРИМ МЕНИНГ! (Ҳабибий домла набиралари Дилафруз ва Мафҳуза билан).

кетардилар-да, қани, қизим, шунинг ёзиб қўйинг-чи, деб айтиб турардилар. Кейин, энди бир ўйнаб келинг, ке- рағида ўзим қақираман, дер- дилар. Гоҳ ўзимиз югуриб

дам жуда хушмуомала эди- лар, бизни ҳам, хатто бешик- даги чақалоқни ҳам «сиз- сиз»лаб қақираб эдилар.

Едимда, уйимизга Рихси Ражабий ҳар кунни эрталаб иссиқ нон билан қаймоқ кў- тариб кирардилар. Хийла вақт чой ичиб, чақ-чақлашиб ўтиришарди. Хуллас, Улфа- тий, Анисий, андижонлик Ибодиддин домларга тез- тез келиб туришар, ғазалхон- лик қилишар, ҳар турли ас- кия айтишиб, уйимизга файз киритиб кетишарди. Кузата- ётганда «Бошим кўларга ет- ди, келиб хурсанд этдингиз, раҳмат», дердилар. Улардан баъзилари узоқроқ кўринмай қолишса, уларни соғиниб тезда шеърини мактуб жўна- тардилар. Шулардан битта

«Кўриб келадур» ғазали.

Опоқ дадамлар гулли жудаим яхши кўрарди- лар. Ўз кўллари билан экиб, парваришлаб, ариқ- ларни тозаллаб юрарди- лар. Кўпинча гулзор оралаб юриб, завқланиб кетардилар ва бизни ғазал ёзишга қақ- рардилар. Баъзан ўйлаб қо- ламан. Кўзлари оғизга бўла- маганда бундан ҳам кўп ғаз- зал битган бўлардилар. Бо- лалик қилиб ўз вақтида бил- маганмиз. Олдиларидан ҳеч жилмаслигимиз керак экан. Шунда яна кўпроқ ёзган бў- ларди.

Ҳа, дилрабо ғазаллар шо- ирга боқий умр келтирди.

НИЛУФАР.

ҲАБИБИЙ

КЎРИБ КЕЛАДУР

Ўзим бу ердаю кўнглим бориб кўриб келадур.

Кўшингда василинг ила термулиб туриб келадур.

Бошингда айленадур ишк ўтин ҳароратинда

Ўзин саҳарларин паронадек уриб келадур.

Борурда чалғимай ўддек бориб, яқиндан тез,

Келурда кўлда мадорни кўриб-кўриб келадур.

Ғаҳи баҳона қилиб қад бўкиб кўришмоқин

Ўпиб кўнглин юзу кўзларин сўриб келадур.

Ғаҳи муқаддас ўшал бўсаганда таъзим этиб,

Изма қайтади, ёнбош билан юриб келадур.

Қарамлар этсанг, ёл, мулки дилин сўпмоқин,

Кириб қабулнинг ила бир дам ўптириб келадур.

Етолмайин соғиниб хаста дил Ҳабибийиман,

Ўзим бу ердаю кўнглим бориб кўриб келадур.

ПОЙТАХТ

ТЕАТРЛАРИДА

«ТҶМАРИС»

Халқимиз афсонавий Тў- марис ҳақидаги ҳикоят ва ривоятларни яхши билади. Ҳамза номидаги жумҳурий Академия драма театри- да яқинда сахналашти- рилган янги спектакли ана шу жасоратли, ҳа- рамон аёл ҳақида ҳикой қилади. Босқинчи Қайхис- рава қарши қурашган, қул бўлишдан қўра, ўзининг аф- азал кўрган Тўмарис инсон зулматга қарши ёнмас экан, заминни қоронғулик қоплаб олади, деган фикрни ўзига ифодалайди. Айни вақтда меҳр-муҳаббат, шафқатнинг мардонавор ҳимоятчиси бў- либ саҳнада жонланган Тўмарис ролини элта танилган иқтидорли ак- триса Малика Ибро- ҳимова ижро этмоқда. Қай- хисрав образини Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати Еқуб Аҳмедов талқин қилди.

• Шаҳар мавзуда

СОҚОВ ТЕЛЕФОНЛАР

ЕКИ ШАҲАР ТЕЛЕФОН-АВТОМАТЛАРИНИНГ АҲВОЛИ ҲАҚИДА

— Шаҳримизда телефон- да гаплагандан кўра, йўқлаётган одамнинг олди- га пидеда бориб гаплаганиб келган маъқул, — дейиша- лар самарқандликлар. Ҳақ гап. Негаки, шаҳарда теле- фон алоқаси бутунлай но- ҳол ҳолатда қолган. Шу боис улар керакли жойга автобус ёки таксида, ҳеч бўлмаганда аса пидеда бориб келишни афзал кўришади. Бироқ...

Мен Тошкентга малака ошириш учун ўқиниш кел- ганида телефон алоқаси пой- тахтимизда яхши бўлса ке- рак, нима бўлганда ҳам жумҳурийтимиз маркази- ку, деб ўйлагандим. Афсуски, хато қилибман. Пойтахт майдонларидаги, кўчалари ва хўбонларидаги, ҳужалик ташкилотларидаги қатор- қатор телефон-автоматлар ишламаётганлигини кўриб, ҳунобингиз ошади. Бирин- нинг трубкаси қолиб олин- ган, биринчи рақамли айлан- ма диска йўқ, бошқаси ну- қул чакани ютади, учинчи- си номерни терганингдан кейин чакани ютади-ю, тош қотиб тураверади. Яна бош- қасида, ҳайрият, айтган но- мерга тушмида, деб турга- нингизда «номерда адашиб- сиз» дея жавоб беришади. Хуллас, яроқли телефон из- лаб вақтингиз ўтади.

Тўғри, шаҳарлараро ало- қа маркаларида кимлар биландир жанжаллашиб, та-

лашиб телефонда гаплаганиб олиш мумкиндир. Лекин Тошкент ва Самарқанд кў- чаларидаги қулоғи, думи юлиб олинган ёки тангани ютиб, индамай тош қотиб турайдиган телефон-автомат- лар ҳақида қачон мутасадди ташкилот раҳбарлари бош қотиришаркин?

Қишлоқлардаги телефон хизмати ҳақидаги гапирши- га уяласан, киши, Бу ерда- ги ночор аҳвол ҳаммасидан ҳам ошиб тушади. Ҳайрият- ки, жумҳурийат ҳукумати яқинда қишлоқ аҳолисига телефон алоқаси хизмати қўриштириш ривожлантириш ва яхшилашни жадаллашти- риш тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилди. Меним- ча, жумҳурийат Алоқа вази- рлиги мазкур ҳужжатда белгиланган тадбирларни тезроқ амалга ошириши лозим. Албатта, шаҳардаги телефон хизмати ҳам эъти- бордан четда қолмаслигини зарур.

Умуман олганда, тармоқ- да алоқанинг барча турлари хизматини яхшилаш вақти келди. Фанат вазирилик му- тасаддилари тармоқ эҳтиё- жини ҳисобга олиб иш ту- тишлари ва бунда бор им- кониятлардан кенгроқ фой- даланишлари керак. Бўй- ма- са алоқа хизмати оқсак қо- лавериши турган гап.

Б. ЖҲРАЕВ, Самарқанд шаҳри.

Футбол:

САФАР

ҒАЛАБАСИ

МОСКВАЛИК торпе- дочиларнинг омади келди.

Улар УЕФА кубоги учун ку- рашни мунафақиятли да- вом эттириб, мухлислари қувонтиришмоқда. Маълум- ки, пойтахтлик футболчи- лар дастлабки учрашувни ўз майдонларида Франция- нинг «Монако» клуби би- лан ўтказиб, 2:1 ҳисобида ғалаба қозонган эди. Са- фарда ўтказилган такрорий ўйин ҳам қизгин ва му- росиёсиз баҳса айланди. Лекин меҳмонлар бўш келишмади. Яна 2:1 ҳисоби қайд этилди.

Торпедочилар ғалаба қо- зонишди. Шундай қилиб, фут- болчиларимиз соврин учун курашнинг чорак финалига йўлланма олинди.

Б. ЖҲРАЕВ, Самарқанд шаҳри.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

ЖАМОА ХУЖАЛИКЛАРИ, ДАВЛАТ ХУЖАЛИКЛАРИ, БОШҚА ЖАМОАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ХУСУСИЙ ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

«ПЛОДОВОЩ» БОШ

ЛОИИҲА-КОНСТРУКТОРЛИК

ТЕХНОЛОГИЯ БЮРОСИ

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Агарда сиз уй-жой, ишлаб чиқариш бинолари, кичик ҳажмдаги умумий овқатланиш ва бошқа пунктларини қуриш бўйича ўз муаммоларингизни ҳал этишни бир мунча тезлаштиришни хоҳласангиз

БИЗДАН ШЛАК, КЕРАМЗИТ ВА БОШҚА ХОМ АШЕЛАРДАН ҒИШТ ТАЙЕРЛОВЧИ МАШИНАНИ

СОТИБ ОЛИНГ

Умумдорлик блок/мин — 8
Шлакблочно-жамик мм — 200x180x350
Қуввати кВт — 1,1
Машинанинг ҳажми мм — 1500x1000x1700
Оғирлиги — 400 кг.
Ваҳоси — 3800 сум.
Бизнинг манзилимиз: 700003, Тошкент шаҳри, Туроб Тўла кўчаси, Водний боши берк кўчаси, 6-«б» уй.
«Плодоовощ» БЛКТЕБ ЭХРКО.
Маълумотлар учун телефонлар: 45-62-76, 45-63-39.

В. И. ЛЕНИН НОМИЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДУСТЛИГИ САРОИИДА

13 ДЕКАБРЬ СОАТ 16.00 ВА 19.00 ДА
ФАҚАТ БИР КҮН
ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИ СОҲИБЛАРИ БЎЛГАН САНЪАТКОРЛАРИНИНГ

ХИСБОТ

ТОМОШАЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Жумҳурийатда хизмат кўр- сатган артистлар, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти совриндорлари:
МАҲМУДЖОН АЗИ- МОВ, ЭЛМУРОД ИС- ЛОМОВ

Ўзбекистон Ленин комсо- моли мукофоти совриндор- лари: Охунжон МАДАЛИЕВ, Ғиёс БОЙТОВЕВ, Мухриддин ХОЛИҚОВ, Сайёра ҒОЗИЕ- ВА, Обид АСОМОВ, Ма- муружон ТУХТАСИНОВ, Са- лоҳиддин ЛУТФУЛЛАЕВ.
Дастурни Дилфўза ЮСУ- ПОВА ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг совриндори Муслим ЯҲ- ДОШЕВЛАР олиб боради- лар.

Патталар сарой кассала- ридан соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Телефон: 45-93-63.

«Ўзбекконцерт»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДУСТЛИГИ САРОИИДА

27, 28 декабрь соат 19.00 да

29, 30 декабрь соат 15.00 да

ВА 19.00 ДА

«ҲАЗИЛ—2»

ЯНГИ ПРОГРАММА

ҚАТНАШАДИЛАР:

«ҚИЗҚИЧ—89» кўриги- нинг ғолиблари ва соврин- дорлари:

ОБИД АСОМОВ, МИРЗА ХОЛИМОВ, ТУХТАМУРОД АЗИЗОВ, СОБИТ АСОМОВ, БОТИР МУҲАМЕДХУЖА- ЕВ;

Ўзбекистон ССЖ халқ ар- тисти

МАЛИКА АҲМЕДОВА

Ўзбек сехгарни, оригинал жанр устаси

ФАРҲОД РАҲАПОВ

ва бошқалар

Сахналашувчи режис- сёр — Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист,

Ҳамза номи Давлат муко- фотининг совриндори АБДУ- РАШИД РАҲИМОВ.

Патталар соат 11.00 дан сотилади.

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

ПАХТА

МАҲСУЛОТЛАРИНИ СОТИШ БЎЙИЧА

УРГА ОСИЕ ВА ҚОЗОҒИСТОН

БОШҚАРМАСИ («Средазхлокосиб») ТУГАТИЛДИ

Давролар 1991 йил 9 ян- вартача қуйидаги маълумат қабул қилинади: 700022,

Тошкент шаҳри, Қушбеги кўчаси, 18-уй.

1957 йилгача чиқарилган Давлат заёмлари облигациялари эгалари

ДИҚҚАТИГА!

1990 йил 15 декабрда ССЖИ Вазирлар Кенгаши- нинг қарори билан белги- ланган 1957 йилгача чиқари- лган Давлат заёмлари облигацияларини сотиб олиш мудлати тугайди.

Юқорида қайд қилинган заём облигациялари жумҳу- риятдаги барча жамғарма банки муассасалари томо- нидан сотиб олинади.

1957 йилгача чиқарилган Давлат заёмлари облига- цияларини жамғармалар банки муассасаларида сақ- лаётган кишилар уларни сотиб олишни ана шу муд- дат ичда расмийлаштириш- лари лозим.

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ЖАМҲАРМАЛАР БАНКИ.

Ташкилотлар ва корхоналарнинг раҳбарлари

ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССЖ

Ғоснабининг

«ЎЗЭЛЕКТРОПРИВОР- ОПТТОР» БИРЛАШМАСИ

ҚАЙТА ТАШКИЛ

ЭТИЛАДИ

ва унинг асосида янгит- дан «Ўзэлектротрибоир- торг» ва «Ўзэлектротабель- опторг» бирлашмалари

БАРПО ҚИЛИНАДИ

Барча давролар 22 декаб- рга қабул қилинади.

Маълумотлар учун теле- фонлар: 48-45-33, 90-77-35.

Ўзбекистон ССЖ Соғлиқни сақлаш вазирлиги қарашли

Педиатрия илмий-тектириш илмгоҳининг опфозор-боқ

хасталиклари бўлими бешки- ги, тиббиёт фанлари номзоди

Ж. Усмоновга отаси

УСМОНОВ

КАРИМОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати

билан чуқур таъзия нахор қилади.

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси бошқаруви уюшма аъзоси

Собир

РАҲМОНОВНИНГ

вафот этганлиги чуқур қай- гу билан билдириб, марҳум- нинг оила аъзоларига таъзия нахор қилади.

Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси бошқаруви уюшма аъзоси

Файзулла

ОЛИМХУҲАЕВНИНГ

вафот этганлиги чуқур қай- гу билан билдириб, марҳум- нинг оила аъзоларига таъзия нахор қилади.

Тошкент тўқимачилик ва энгиз саноат олий билимгоҳи- нинг механика кулетида жи- моаси доцент К. С. Мухаммад- ёрговга отаси

Содиқжон

МУҲАММАДЕРОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия нахор қилади.

Тошкент Давлат Дорилфун- ни Амалий ривизит ва меха- ника кулетида жомаси шу кулетидаги декани муовини,

доцент З. Х. Нурдодоевга отаси

Манзура Тошматова

ЯҲДОШЕВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия нахор қилади.

Бош муҳаррир ўринбосари Т. Н. НАЖМИДДИНОВ.

Рўзмана муҳаррири: Х. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ. С. МУҲАММАДЖОНОВ, С. Ф. МУҲИДДИНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУҲАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБЕТАЕВ, О. ҲИҚМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛҲОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: Муштарийлар фикрини ўрганиш ва ҳафтар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-47-80, 32-81-48, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-15-20, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-52-56, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, ахлоқ-одоб — 32-54-29, фелетонлар — 32-54-77, бозор — 32-57-22.